

panorama

inforegio

34

Zomer 2010

Regionaal beleid – een geïntegreerde aanpak

een totaaloverzicht

HOOFDARTIKEL

Dirk Ahner

3

OVERZICHT

Een geïntegreerde aanpak voor het cohesiebeleid

4-5

6-9

INTERVIEWS

Fabrizio Barca – Brian Robson

10-13

DWARS DOOR EUROPA

Panorama bezoekt projecten in België, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Polen en Portugal

14-15

BEIEREN VAN NADERBIJ BEKEKEN

Beieren: geïntegreerde acties helpen structureel zwakkere gebieden hun volle potentieel te benutten

16-17

GEMEENSCHAPPELIJK BELANG

Integratie in actie

18-20

IEDEREEN DOET MEE

Stedelijke ontwikkeling en geïntegreerd beleid - Communautaire steun aan stedelijke ontwikkeling

21

SPECIAAL VERSLAG

De ultraperifere regio's – een geïntegreerde aanpak

22-23

REGIONALE AANGELEGENHEDEN

Het cohesiebeleid staat centraal in de strategie Europa 2020

24-25

IN HET HART VAN ONZE PROJECTEN

De Popakademie van Mannheim binnenstebuiten. Het centrum voor nanogezondheid (Centre for Nanohealth, CNH) van de universiteit van Swansea (VK)

26-27

NETWERKEN

Ideeën delen, resultaten delen (RegioStars 2010, Open Dagen 2010, jaarlijkse conferentie van het URBACT-programma)

28

AGENDA – LAAT UW STEM HOREN

'Integratie', 'een geïntegreerde aanpak', 'geïntegreerde beleidsvorming' – in deze uitgave van Panorama gaan we na wat er schuilt achter deze termen. De onderlinge afhankelijkheid van beleidslijnen betekent bijvoorbeeld dat vervoerssystemen niet enkel personenvervoer omvatten, maar ook rekening moeten houden met omgevingsfactoren zoals energie-efficiëntie, geluidsdrempels en luchtvervuiling.

De gevolgen van de recente economische crisis voor de EU benadrukken de nood aan een doeltreffend beleid. In deze context publiceerde de Europese Commissie de strategie Europa 2020, met de volgende doelstellingen:

- Slimme groei: een economie ontwikkelen die gebaseerd is op kennis en innovatie,
- Duurzame groei: een groenere, competitievere economie bevorderen die doeltreffender omspringt met hulpbronnen,
- Inclusieve groei: een economie bevorderen met veel werkgelegenheid en sociale en territoriale cohesie.

Om dit te bereiken, moeten we een beroep doen op strategieën die voldoende aandacht besteden aan de manier waarop het ene beleidsdomein het andere beïnvloedt.

De voorbereiding van de nieuwe generatie programma's voor de periode na 2013 biedt een kans om een doeltreffender, kwalitatiever cohesiebeleid uit te werken en om de uitvoering ervan te bevorderen. We moeten deze kans aangrijpen om het beleid te herzien met het oog op een meer doelgerichte impact en betere resultaten.

Het debat over de toekomst van het Europese cohesiebeleid wordt steeds vuriger. Een van de belangrijke vraagstukken is: "Hoe kan het cohesiebeleid een geschikt kader vormen voor geïntegreerde oplossingen die afgestemd zijn op de kennis en de voorkeuren van mensen, zonder zich vast te klampen aan een pasklare aanpak?"

In dit nummer van Panorama gaan we na hoe de geïntegreerde aanpak in deze periode wordt toegepast. Bijzondere aandacht gaat naar Beieren en we nemen ook een kijkje in Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Polen en Portugal. Bovendien bekijken we ook welke invloed een geïntegreerde aanpak heeft op de territoriale samenwerking in de 'Eurometropool' Rijsel-Kortrijk-Doornik.

De geïntegreerde aanpak heeft ook vruchten afgeworpen in de steden. Het artikel 'Stedelijke ontwikkeling en geïntegreerd beleid' illustreert hoe het Europese cohesiebeleid de geïntegreerde stedelijke ontwikkeling helpt te bevorderen.

De ultraperifere regio's van Europa verdienen ook onze aandacht. Ze worden immers vaak geconfronteerd met moeilijkheden omdat ze ver verwijderd zijn van de centra van Europa's economische groei. Hier kan een territoriale aanpak, die intrinsiek is aan het Europese cohesiebeleid, uiterst belangrijk zijn.

Ten slotte bespreken twee experts hun persoonlijke visie op de geïntegreerde aanpak, professor Brian Robson van de Universiteit van Manchester (VK) en professor Fabrizio Barca, auteur van het onafhankelijke verslag 'An Agenda for a Reformed Cohesion Policy'.

Geniet van dit nummer van Panorama en hopelijk slaagt u erin sommige van de besproken ideeën en concepten te 'integreren' in uw eigen werk.

Veel leesplezier!

Dirk Ahner

*Directeur-generaal, Europese Commissie
Directoraat-generaal Regionaal beleid*

EEN GEÏNTEGREERDE AANPAK VOOR HET COHESIEBELEID

De voorbije jaren draaide het debat over het Europese cohesiebeleid rond de voordelen van een 'geïntegreerde aanpak' bij de beleidsvorming. Maar wat betekent dat eigenlijk? In dit nummer van Panorama illustreren we wat een 'geïntegreerde aanpak' nu werkelijk inhoudt.

Waar komt het idee vandaan?

De geïntegreerde aanpak dateert uit het ontstaan van het Europese cohesiebeleid. In 1957 ondertekenden de zes oprichtende landen het Verdrag van Rome met als doel "de eenheid hunner volkshuishoudingen te versterken en de harmonische ontwikkeling daarvan te bevorderen door het verschil in niveau tussen de onderscheidene gebieden en de achterstand van de minder begunstigde gebieden te verminderen". Deze doelstelling was geïnspireerd op de vrees dat sommige minder ontwikkelde regio's geen voordeel zouden halen uit de verdere marktintegratie.

De opeenvolgende uitbreidingen hebben geleid tot nog grotere regionale verschillen in de EU. In 1986, toen Griekenland, Spanje en Portugal toetraden tot de EU, steeg het aantal mensen dat in een regio woonde met een bbp pro capita lager dan 30% van het EU-gemiddelde van 12,5 tot 20%. De laatste twee uitbreidingen leidden tot nog grotere regionale verschillen wat betreft het niveau van ontwikkeling. Bovendien werd het duidelijk dat er nood is aan een beleid dat de ontwikkeling in alle regio's bevordert.

Het Verdrag van Lissabon beschouwt territoriale cohesie expliciet als een fundamentele doelstelling van de Europese Unie, naast economische en sociale cohesie. Territoriale aangelegenheden zijn dus wel degelijk belangrijk en de beleidslijnen van de Europese Unie, waaronder de doelstellingen van de strategie Europa 2020, moeten meer aandacht besteden aan de territoriale impact.

De geïntegreerde aanpak benadrukt de nood aan een goede coördinatie van de openbare beleidslijnen bij de bevordering van ontwikkeling. Een voorbeeld: investeringen in infrastructuur enerzijds en in onderwijs en innovatie anderzijds kunnen bijdragen tot ontwikkeling. Toch is de coördinatie van dergelijke investeringen enkel doeltreffend op regionaal niveau omdat de groeifactoren enorm variëren van regio tot regio. Het cohesiebeleid steunt bijgevolg vooral op geïntegreerde ontwikkelingsstrategieën op regionaal niveau.

Hoe zit het vandaag?

In de afgelopen jaren heeft het Europese cohesiebeleid een nieuw model voor regionale economische ontwikkeling aangenomen. Er vond een verschuiving plaats van een beleid dat als doelstelling had de regio's te compenseren voor hun nadelen naar een beleid dat speciaal werd ontworpen om de groei en het concurrentievermogen in de regio te verbeteren. Hierbij kan een geïntegreerde aanpak uiterst nuttig zijn. Zich op slechts één beleidsdomein concentreren, bijvoorbeeld vervoer, is zinloos als er geen rekening wordt gehouden met het milieu, sociale en economische factoren.

Uit recent onderzoek blijkt dat economische groei niet enkel afhangt van de beschikbaarheid van middelen, maar ook van het doeltreffende beheer van onderling afhankelijke groeifactoren. Ter illustratie: een verslag van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) uit 2009 geeft aan dat een betere infrastructuur op zich niet automatisch leidt tot een grotere groei. In combinatie met verbeteringen op het vlak van onderwijs en innovatie, hebben de investeringen in infrastructuur echter wel een aanzienlijke impact op de groei.

Hetzelfde geldt voor onderzoek en ontwikkeling. Als die zich toespitsen op één enkel gebied of één specifieke regio, zullen de voordelen niet noodzakelijk beperkt blijven tot de regio in kwestie. De prestaties van een regio in een bepaalde sector zijn vaak nauw verbonden met de prestaties van een andere regio. Daarom mogen strategieën voor regionale economische ontwikkeling niet los van elkaar worden uitgewerkt.

Hoe passen al deze doelstellingen in hetzelfde plaatje?

De overkoepelende doelstelling van het Europese cohesiebeleid is sinds jaar en dag de bevordering van een harmonieuze ontwikkeling van de Europese Unie en haar regio's. In dit opzicht draagt het cohesiebeleid aanzienlijk bij aan de drie strategische doelstellingen van de strategie Europa 2020:

- Slimme groei door het concurrentievermogen te versterken, vooral in minder ontwikkelde regio's;
- Inclusieve groei door de werkgelegenheid en het welzijn van mensen te bevorderen;
- Groene groei door de kwaliteit van ons milieu te beschermen en te verbeteren.

Een nieuw bezoekerscentrum voor het Romeinse theater van Mérida, Extremadura, Spanje

Integratie en gebiedsgericht beleid

Hoe past een geïntegreerde aanpak nu eigenlijk bij een territoriaal beleid zoals het Europese cohesiebeleid? Bij de dagelijkse uitvoering van de programma's uit het Europese cohesiebeleid wordt benadrukt dat er op verschillende overheidsniveaus moet gewerkt worden. Door nauw samen te werken op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau kan het Europese cohesiebeleid de samenhang en de band tussen verschillende beleidslijnen versterken. Dit kan ook bijdragen aan de verspreiding van goede praktijken.

De territoriale aanpak benadrukt ook dat er nood is aan een flexibelere kijk op het grondgebied, dat klein kan zijn – denk aan eilanden of stadswijken – of groot – bijvoorbeeld metropoolregio's of macroregio's zoals de Baltische Zee. Sommige programma's van het cohesiebeleid kunnen bijvoorbeeld zorgen voor een betere toegang tot breedbandinternet in delen van de regio's waar het rendement van de noodzakelijke investering niet groot genoeg is om bedrijven aan te sporen om alleen te investeren. Andere programma's doen er goed aan een multiregionale dimensie te creëren zodat een gemeenschappelijke strategie kan worden ontworpen voor een functioneel gebied. Kortom, het grondgebied blijft van groot belang.

Integratie stelt ons voor specifieke uitdagingen

Ten slotte vormt een geïntegreerde aanpak ook een uitdaging voor wie op het terrein werkt. Bij een geïntegreerde aanpak voor regionale economische ontwikkeling moeten de beleidsmakers programmastrategieën aanwenden die reële behoeften aanpakken. Hierbij mogen ze zich niet laten verleiden door het gemak van investeringen in individuele sectoren.

Om dit te bereiken, moeten doelstellingen worden gesteld die gebaseerd zijn op een analyse van de uitdagingen waar de regio zelf mee wordt geconfronteerd. Een voorbeeld: er moet nagegaan worden in welke mate een bepaald vervoersysteem kan bijdragen tot het halen van de ruimere economische en sociale doelstellingen alsook milieudoelstellingen, mogelijk op nationale schaal.

Lokale strategieën mogen niet los van andere worden opgesteld. Ze moeten steeds rekening houden met strategieën die in andere gebieden worden toegepast, bijvoorbeeld in de aangrenzende regio's. Het Europese cohesiebeleid heeft ervaring bij de ondersteuning van transregionale coördinatieprogramma's die de regio's van de EU moeten helpen om met elkaar in contact te komen en samen te werken. In een notendop: een geïntegreerde aanpak, in combinatie met acties op verschillende beleidsdomeinen, leidt tot betere resultaten dan individuele initiatieven.

“ ... een geïntegreerde aanpak vormt ook een uitdaging voor wie op het terrein werkt. ”

Gare do Oriente (Ooststation), Lissabon, Portugal

FABRIZIO BARCA

Dr. Fabrizio Barca is directeur-generaal van het ministerie van Economie en Financiën in Italië.

Bovendien is hij ook speciaal adviseur voor de Europese Commissie en lector politieke wetenschappen aan de universiteit van Parijs. Hij heeft vele publicaties op zijn naam staan over ‘corporate governance’ of ondernemingsbestuur en Italiaanse geschiedenis.

In uw verslag over de toekomst van het cohesiebeleid beschrijft u dit beleid als ‘gebiedsgericht’. Hoe past een geïntegreerde aanpak voor de beleidsvorming in dit kader? Is er een verband tussen die twee visies op beleidsvorming?

Een ‘gebiedsgerichte’ aanpak is een beleidsstrategie die als doelstelling heeft de ontwikkeling te bevorderen van buitenaf via maatregelen die aangepast zijn aan de specifieke context. Gebiedsgerichte beleidsvorming omvat integratie tussen verschillende sectorgebonden maatregelen, contracten, ‘multilevel governance’ en partnerschapssystemen.

Integratie vraagt om een gebiedsgerichte aanpak omdat je verschillende sectorgebonden maatregelen niet zomaar eender waar kunt integreren. Je moet aan de basis beginnen. Sectorgebonden samenwerking in de hoofdsteden van een federatie, land of regio is mogelijk, maar integratie is er enkel theoretisch. Je kunt enkel op projectniveau rekening houden met de specifieke eigenschappen van een bepaalde plaats. Je beseft dan ook dat enkel een mix van ‘vier verschillende elementen tegelijkertijd’ de sleutel tot succes is.

In uw verslag ‘The Union and Cohesion Policy – Thoughts for Tomorrow’ geeft u een overzicht van de uitdagingen waarmee de EU wordt geconfronteerd, zoals natuurlijke, economische en sociale factoren. Kunt u verklaren hoe een geïntegreerde aanpak van deze problemen volgens u kan helpen en waarom?

Daar zijn verschillende redenen voor, waarvan drie bijzondere aandacht verdienen. Ten eerste zijn deze uitdagingen van nature ‘gebiedsgericht’, met andere woorden lokaal. Klimaatverandering, migratie en de nood aan innovatie bijvoorbeeld, zijn problemen die we eigenlijk enkel op het terrein kunnen waarnemen.

De tweede reden vloeit hieruit voort: om de huidige uitdagingen het hoofd te bieden, moet je routine en universele kennis combineren. Je mag je niet baseren op een welbepaalde context en je moet de kennis van de plaatselijke spelers in acht nemen. Ook lokale expertise is belangrijk en we hebben nood aan een aanpak die deze ten volle benut.

De derde factor heeft te maken met de uitvoering van het beleid. Zowel in de VS als in Europa hebben we geleerd dat de sleutel tot een doeltreffend beleid erin bestaat jezelf nooit wijs te maken dat je een permanente oplossing hebt gevonden. Die bestaat immers niet. Hoe doeltreffend een beleid ook is, het duurt niet lang vooraleer het ondoeltreffend wordt omdat mensen achterpoortjes vinden. Experimentalisme is dus de beste manier om beleidslijnen aan te pakken en te beheren en om problemen op te lossen. Experimentalisme wordt omschreven als een beleid dat mensen de kans geeft om te experimenteren met oplossingen, om ze te controleren, te bekritisieren en goedkeuring of afkeuring uit te drukken. Ook in het kader van experimentalisme is een gebiedsgerichte aanpak de juiste beleidsvorm.

U zegt dat we een duidelijk onderscheid moeten maken tussen beleidsmaatregelen ter bevordering van inkomen en groei enerzijds en beleidslijnen die ongelijkheden tegengaan anderzijds. Botst dat niet met een geïntegreerde aanpak?

De doelstellingen van elk ontwikkelingsbeleid zijn rechtvaardigheid en doeltreffendheid: sociale integratie die verwijst naar multidimensionale aspecten van het menselijke welzijn, evenals het ten volle benutten van capaciteit, en dat is precies wat doeltreffendheid inhoudt. De vraag is nu: “Zijn de redenen achter een mislukte sociale integratie ook geen verklaring voor het feit dat capaciteit niet ten volle wordt benut?”

Op een plaats met zwakke instellingen en een zwakke capaciteit is het inderdaad moeilijk om innovaties door te voeren. Daar blijft de ‘oude garde’ dan ook aan de macht, wat leidt tot institutionele stagnatie.

Een gebiedsgericht beleid dat doeltreffend wordt gebruikt, zorgt voor verandering in de instellingen en beïnvloedt ook innovatie, maar enkel op lange termijn. Maar ook al ligt dezelfde oorzaak aan de basis van hun ontstaan, toch leidt een verbetering van de sociale integratie niet noodzakelijk tot een grotere capaciteit en omgekeerd. We hebben sociale problemen te lang als minder belangrijk bestempeld dan doeltreffendheid en we hebben veel te lang beweerd dat we beide samen kunnen aanpakken. Dat is echter niet het geval.

” Integratie vraagt om een gebiedsgerichte aanpak. ”

Nog een belangrijke opmerking: maatregelen die het beste werken voor een bepaald probleem zijn niet noodzakelijk ook ideaal voor het andere. Een concreet voorbeeld: stel je voor dat een bepaalde regio kampt met een slecht onderwijssysteem en regionale fondsen investeert om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. De twintig topstudenten, die eventueel met succes naar de universiteit zullen trekken, hebben nood aan een beter cursussenpakket, maar de meerderheid van de studenten stopt op zestienjarige leeftijd met studeren zonder een diploma te behalen.

Waar investeer je het geld dan? Als je investeert in de topstudenten, hun kansen en ideeën, dan garandeer je een positieve impact op onderzoek en innovatie op korte termijn. Dat komt het concurrentievermogen van de regio ten goede. Als je echter investeert in de schoolverlaters zonder diploma, blijft de innovatiecapaciteit van de regio ongewijzigd, maar draag je aanzienlijk bij aan de sociale integratie. Deze jongeren worden twee tot drie jaar later immers betere burgers, met positieve gevolgen voor zichzelf en hun omgeving.

Ontwikkeling omvat beide elementen en het cohesiebeleid moet ze allebei aanpakken. Toch is er nood aan duidelijk omliggende en onafhankelijke maatregelen die elk probleem los van het andere aanpakken.

Een laatste factor die hierbij van belang is, is het behalen van resultaten. Als we beweren dat we beide problemen tegelijkertijd kunnen oplossen, zullen plaatselijke ambtenaren niet echt duidelijk kunnen omschrijven wat hun doelstelling is. Op die manier worden ze niet gecontroleerd en worden hun resultaten niet onder de loep genomen. Als we echter een onderscheid maken tussen de verschillende doelstellingen, dan krijgen we een beter beeld van wat er zoal aan de gang is.

Momenteel staat evaluatie in de kijker – is het niet moeilijker om een geïntegreerde beleidsvorming te evalueren?

Het eerlijke antwoord is hier “ja”. Een strenge kwantitatieve, contrafeitelijke impactevaluatie wordt bemoeilijkt door integratie, want per definitie krijg je via de integratie van verschillende sectorgebonden maatregelen te maken met verschillende onderdelen. Om kinderen in probleemgebieden betere kansen te geven, ontwikkel je een programma dat de kwaliteit van het onderwijs aanpakt, maar ook de veiligheid van kinderen op school en op straat, hun mobiliteit enz.

Bij de evaluatie van dergelijke pakketten word je geconfronteerd met een probleem: je weet nooit precies welke onderdelen doeltreffend werken. Je kunt uitmaken dat het programma werkt, maar toch wil je weten waarom en hoe. Was een van de aspecten ook mogelijk geweest zonder de andere?

Het is dus inderdaad een grotere uitdaging, maar het experimentalisme – dat is toegestaan bij een gebiedsgerichte aanpak – biedt hier dé oplossing, omdat open, eerlijke gesprekken met de plaatselijke betrokkenen worden bevorderd. Het is als het ware een reallaboor waar samengewerkt wordt en waar fouten mogen worden gemaakt.

BRIAN ROBSON

Brian Robson is professor emeritus aan de Universiteit van Manchester (VK).

In 1983 richtte Robson het Centrum voor studies over stedelijk beleid op (Centre for Urban Policy Studies, CUPS), waar hij sindsdien uitgebreid onderzoek verricht voor de overheid rond de evaluatie van stedelijk en regionaal beleid.

Welke meerwaarde biedt een geïntegreerde aanpak bij de regionale economische ontwikkeling?

Twee aspecten van integratie kunnen bijdragen tot een succesvolle economische ontwikkeling. Ten eerste moet een verband gelegd worden tussen de verschillende 'domeinen' van de economie: de interactie tussen huisvesting, vervoer, werkgelegenheid, een kwalitatief milieu en heel wat sociale elementen beïnvloedt immers de economische ontwikkeling. Om administratieve redenen wordt het beheer daarvan echter steeds in verschillende domeinen onderverdeeld. Het is nooit gemakkelijk om gemeenschappelijke, grensoverschrijdende prioriteiten te stellen omdat elke pijler zijn eigen doelstellingen, prioriteiten en budgetten heeft. Toch moeten we in het kader van de regionale economische ontwikkeling nagaan hoe deze institutioneel onafhankelijke elementen op elkaar inspelen. De belangrijke links tussen de arbeidsmarkt en de huisvesting bieden de economie een fundamenteel referentiekader. Dit versterkt de noodzaak om het vervoerbeleid hierbij te betrekken, maar niet elke lidstaat slaagt hier even goed in.

Ten tweede moet het ruimtelijke aspect hoog op de agenda komen te staan. De economische ontwikkeling verplicht ons allen om als het ware aardrijkskundigen te worden en het belang van ruimte te erkennen. In het Verenigd Koninkrijk staan de regionale autoriteiten momenteel voor een moeilijke taak: ze moeten economische strategieën integreren die voordien onafhankelijk van elkaar waren en niet beperkt tot een bepaalde plaats. Hetzelfde geldt voor het ruimtelijke beleid, dat ook huisvesting omvat. Dit is niet zo simpel. De beleidsmakers moeten de meest relevante schema's identificeren en selectiever omgaan met de investeringsprioriteiten. Bij de integratie van economisch en ruimtelijk beleid is het moeilijk om uitdagingen uit de weg te gaan. Bovendien wordt het duidelijk dat een stedelijk-regionaal systeem relevanter is dan een administratieve indeling gebaseerd op districten of formele regio's. De functionele indeling in steden-regio's is toepasselijker omdat ze de voetafdruk erkent van de grote steden die onze postindustriële economie aansturen.

Als we kijken naar de respectievelijke ontwikkeling van Liverpool en Manchester, welke rol heeft een geïntegreerde aanpak daar gespeeld voor het stedelijke concurrentievermogen?

Het stedelijke concurrentievermogen brengt ons bij een derde aspect van integratie: partnerschappen vormen tussen particuliere, openbare en vrijwillige sectoren. Manchester heeft dit bijzonder goed gedaan. De kern van deze aanpak, waarbij de stad zichzelf opnieuw heeft uitgevonden, is een reeks stevige publiek-private partnerschappen. Vele grote ontwikkelingsprojecten in Manchester werden verwezenlijkt door uitvoeringsorganen die speciaal werden ontworpen om een nauwe samenwerking mogelijk te maken tussen de gemeenteraad, de openbare ambtenaren en particuliere medewerkers. Dankzij dergelijke structuren krijgen potentiële investeerders meer vertrouwen in de commerciële logica en de snelheid waarmee beslissingen worden genomen. Het beste voorbeeld is het orgaan dat werd opgericht om het stadscentrum opnieuw op te bouwen nadat het in 1996 was gebombardeerd. Er werd rekening gehouden met voorstellen van de gemeenteraad en van particuliere vastgoedontwikkelaars en investeerders. Het centrum werd in een mum van tijd nieuw leven ingeblazen, wat het aanbod van handels- en kantoorruimtes in hartje Manchester een serieuze boost gaf, en dat toen buiten de stad een groot winkelcentrum werd opgetrokken dat de commerciële aantrekkingskracht van het stadscentrum had kunnen ondermijnen.

Het economische herstel in Liverpool is recenter en veel minder standvastig, gedeeltelijk door de onstabiele politieke situatie. Veel politici in Liverpool wilden niet samenwerken met de particuliere sector en er was maar weinig sprake van partnerschappen. De grote financiële bijdragen die de stad ontving in het kader van Doelstelling 1 bleven aanvankelijk dan ook onbenut, terwijl concurrenten hun deel van de koek opeisten. Maar dit behoort allemaal tot het verleden. Liverpool trekt tegenwoordig nieuwe investeringen aan en de economische vooruitzichten van de stad zijn rooskleuriger. Als Liverpool bereid was geweest om haar prioriteiten verder te ontwikkelen via sterkere integratieve partnerschappen was het herstel wellicht vroeger begonnen en niet tijdens de recessie. Toch mogen we niet te veel focussen op het gebrek aan integratie in het verleden. Net als alle 'cul-de-sac'-steden heeft ook Liverpool te kampen met een verre van ideale locatie: weg van Europa en met een beperkt afzetgebied omdat de kust de voetafdruk van de stad-regio beperkt tot 180 graden.

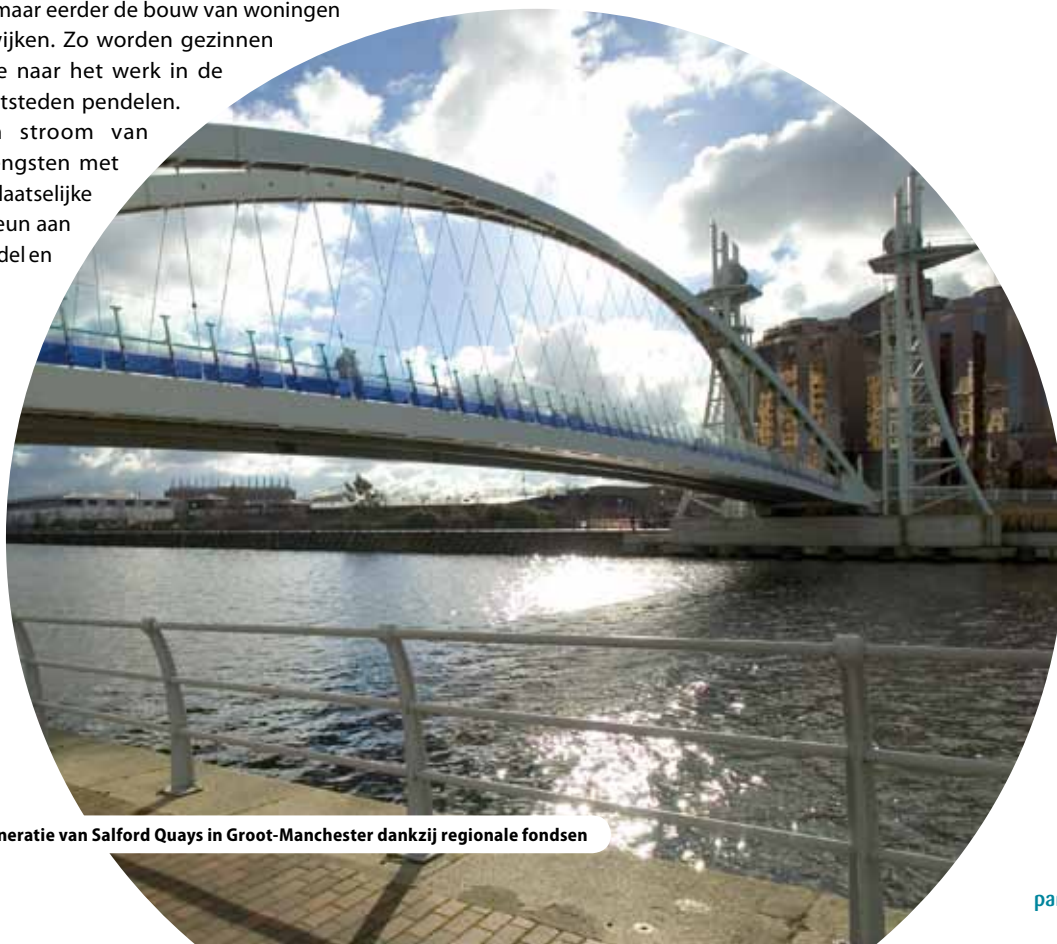
Denkt u dat het Europese regionale beleid zich enkel moet richten op het beperken van ongelijkheden of gelooft u dat groei en concurrentievermogen ook moeten aangepakt worden?

De ongelijkheid beperken is de juiste focus, maar een trucje hierbij is links leggen tussen benadeelde regio's en welvarende, competitievere plaatsen. Dat kan eenvoudigweg een kwestie zijn van betere transportverbindingen met arbeidsplaatsen om de toegankelijkheid te bevorderen. Misschien moeten vaardigheden beter worden afgestemd op de vereisten van de plaatselijke werkgevers of moeten rijkere gezinnen aangetrokken worden in minder welvarende streken. Een van de uitdagingen voor beleidsmakers is dus armere gebieden verbinden met plaatsen in ontwikkeling, en dat op verschillende ruimtelijke niveaus – lokaal, subregionaal en regionaal. Te veel gemeenten en regio's zien zichzelf meer als een 'eiland' dan als een onderdeel van een ruimer functioneel gebied, en dat is misschien wel begrijpelijk voor een politicus die zijn 'gebied' wil beschermen. Ook hier kan een ruimer 'stad-regio'-perspectief een steentje bijdragen. Een voorbeeld: in de Engelse context zijn er bepaalde verarmde steden die vroeger op slechts één soort industrie focusten. Voor die plaatsen is de meest plausibele strategie niet de vorming van een nieuwe industriële basis, maar eerder de bouw van woningen en residentiële wijken. Zo worden gezinnen aangetrokken die naar het werk in de omliggende grootsteden pendelen. Dit brengt een stroom van potentiële opbrengsten met zich mee via de plaatselijke belastingen en steun aan de plaatselijke handel en diensten.

” Bij de integratie van economisch en ruimtelijk beleid is het moeilijk om prioriteiten uit de weg te gaan. ”

Kunt u voorbeelden geven van een succesvolle regeneratie als gevolg van een geïntegreerde aanpak?

Het oosten van Manchester is een uitstekend voorbeeld. Toen de zware industrie daar ten onder ging, was het gebied grauw en verlaten, maar de stad nam het jarenlang onder handen via een reeks initiatieven gefinancierd door de overheid. Zo werd een enkele virtuele middelenpot gecreëerd, ook al kwamen de gelden van verschillende departementen. Deze regio staat nog heel wat uitdagingen te wachten, maar er zijn al indrukwekkende veranderingen tot stand gekomen. Enkele van de geheime ingrediënten: duurzaamheid – de aanpak voor problemen consequent spreiden over verschillende decennia; schaalgrootte – een gebied van meer dan 1,000 hectare, waardoor het meer aandacht krijgt van politici; deelname van de gemeenschap – het project is begonnen met een echte raadpleging van de plaatselijke bevolking die bij het programma werd betrokken; engagement – dankzij competente medewerkers die aan het project blijven werken; en ten slotte een allesomvattend programma waarbij werkgelegenheid, onderwijs, huisvesting, volksgezondheid en criminaliteit tegelijkertijd worden aangepakt.

Regeneratie van Salford Quays in Groot-Manchester dankzij regionale fondsen

Panorama neemt projecten in Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Polen en Portugal onder de loep, evenals een Belgisch-Franse samenwerking om verschillende vormen van geïntegreerde ontwikkeling in de praktijk te ontdekken.

Creatieve clusters – creativiteit als drijvende kracht

Het Portugese Óbidos is een populaire vakantiebestemming bekend om haar middeleeuwse architectuur. Dit pittoreske stadje en haar omgeving barsten van creativiteit: een creatieve cluster biedt de regio nieuwe bedrijfsconcepten die op hun beurt overgenomen worden door de traditionele landbouweconomie.

Het voormalige klooster van Sint-Michaël in Óbidos werd opgeknapt en biedt nu onderdak aan het ABC-ondersteuningssysteem (*ABC Support System*), een organisatie die creatieve ondernemers bijstaat. Design, toerisme, uitgeverijwezen of juweelkunst – verschillende profielen vinden elkaar terug onder één dak.

“Dit initiatief [...] is gebaseerd op een fundamenteel idee: we moeten innoveren en met unieke projecten voor de dag komen als we geconfronteerd worden met een klein of achtergebleven gebied,” zegt Telmo Faria, burgemeester van Óbidos. Het ‘creatieve clusters’-project brengt dit idee in de praktijk. Het bevordert creativiteit in kleine steden om de cultuur en de economie te stimuleren, een aanpak die traditioneel enkel voor grote steden wordt gebruikt.

De voornaamste doelstelling van het project is ondernemerschap bevorderen, maar de geïntegreerde aanpak leidt tot belangrijke spin-offs, bijvoorbeeld voor de kenniseconomie en het herstel van wijken. De opening van galerijen, themarestaurants en gespecialiseerde scholen, evenals de organisatie van handelsbeurzen en workshops gaat hand in hand met ontwikkelingen in sectoren als het toerisme, de gastronomie, de landbouw en de meubelindustrie die al jaren aan de basis liggen van de plaatselijke economie.

Dit concept wordt in tien partnerlocaties toegepast die deel uitmaken van een netwerk geleid door Óbidos.

CREATIEVE CLUSTERS – FINANCIERING

Totaal projectbudget: € 709.337
Bijdrage van het EFRO: € 532.380

WILT U MEER WETEN? GA DAN NAAR

<http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/creative-clusters/>

De Magdolna-wijk in Boedapest: focus op de plaatselijke gemeenschap

Mensen helpen hun leven zelf in handen te nemen – dat is het principe dat aan de basis ligt van het Magdolna-wijkproject. Dit initiatief pakt sociale, economische en milieuproblemen aan en betreft de buurtbewoners bij elke stap van het proces.

De Magdolna-wijk (Józsefváros-district) is een van de armste wijken van Boedapest en kampt met een hoge werkloosheid en criminaliteit, lage onderwijsniveaus en een karige huisvesting. In 2005 werd een project gelanceerd om deze situatie te keren. Het project ging uit van de veronderstelling dat er nood was aan een geïntegreerde aanpak waarbij rekening werd gehouden met de drie basiselementen van stedelijke vernieuwing (de maatschappij, de economie en het milieu) om de leefomstandigheden te verbeteren.

En wie kon hier beter voor zorgen dan de buurtbewoners zelf? Zij werden betrokken bij het ontwerp en de uitvoering van de verschillende maatregelen, waardoor het risico op het niet behalen van de doelstellingen tot een minimum werd beperkt.

Hoe dit in de praktijk werd omgezet? Een voorbeeld is het Mátyás-plein, dat werd opgeknapt tot een ontmoetingsplaats voor de gemeenschap om de buurtbewoners dichterbij elkaar te brengen. De plannen werden besproken tijdens vergaderingen met de buurtbewoners, er werden enquêtes gehouden tijdens de ontwerpfasen en leerlingen van een plaatselijke school maakten ‘zitheuveltjes’ voor het plein. In de volgende fasen werden nieuwe verkeersroutes uitgestippeld, er werden openbare toiletten gebouwd, er werd een voetgangerszone aangelegd en een buurtcentrum geopend in een voormalige handschoenenfabriek die uitkijkt op het plein.

Dit programma is het eerste experiment voor buurtvernieuwing in Hongarije waarbij de buurtbewoners rechtstreeks betrokken werden en waarbij sociale, culturele en technische aspecten geïntegreerd werden tot een geheel.

MAGDOLNA-WIJKPROJECT – FINANCIERING

Totaal projectbudget: € 8.180.047
Bijdrage van het EFRO: € 7.218.733

WILT U MEER WETEN? GA DAN NAAR

<http://www.rev8.hu/>

Île-de-France: bouwen aan een groenere toekomst

De groene bouwsector is een oplossing op maat voor de Seine-Aval-regio. Door deze sector in volle bloei te steunen, wordt ook een reeks onderling verbonden problemen in de regio aangepakt.

De Seine-Aval-regio bevindt zich ten noordwesten van Parijs, stroomopwaarts langs de Seine. Deze streek heeft het moeilijk als gevolg van de de-industrialisering die werkloosheid met zich meebracht. Ook een onevenwicht tussen beschikbare vaardigheden en jobs levert problemen op. Hierdoor wonen in deze streek veel pendelaars.

De groene bouwsector bleek dé oplossing om de plaatselijke behoeften en de beschikbare middelen op eenzelfde lijn te brengen: er wordt een voordelig klimaat gecreëerd via plannen om vanaf 2010 jaarlijks 2.500 woningen te bouwen en via nieuwe richtlijnen voor de energie-efficiëntie van gebouwen. Het grote aantal beschikbare werkkrachten, de vele bestaande bouwbedrijven en de nabijheid van de rivier zijn stuk voor stuk bijkomende sterktes. Bovendien krijgen jobs in de bouwsector een beter imago dankzij de link met nieuwe technologieën.

Dankzij de fondsen die worden toegekend in het kader van het In' Europe-project voor geïntegreerde stedelijke ontwikkeling werd een allesomvattend aanbod gecreëerd met opleidingsfaciliteiten, advies voor ondernemers en maatregelen om de vraag naar deze diensten te bevorderen. Het agentschap voor groene energie (*Agence Eco Construction*) opende in juni 2009 de deuren en omvat het vormingsinstituut voor ecobouw (*Institut de Formation à l'Éco-Construction*, IFECO), uniek in de regio.

Er worden ook inspanningen geleverd om de vraag naar groene bouwprojecten te stimuleren, van bewustmakingscampagnes tot regelgevingen om het gebruik van hout als bouw materiaal te bevorderen.

"Het instituut werkt als het ware als een hefboom," zegt Jean-Marie Ripart, directeur voor economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de agglomeratiegemeenschap van de twee Seine-oeveren (*Communauté d'Agglomération Deux Rives de Seine*), die het project uitvoert. "Het stoomt de bevolking klaar voor de arbeidsmarkt van morgen."

IN' EUROPE-PROJECT IN DE SEINE-AVAL-REGIO – FINANCIERINGSBRONNEN (2007–2013)

Regionale fondsen:

EFRO: € 12 miljoen

ESF: € 4 miljoen

Andere bronnen:

ELFPO: € 1,07 miljoen

WILT U MEER WETEN ? GA DAN NAAR

<http://www.europeidf.fr>

De hoofdstad van de innovatie: onderzoek van labo naar markt

Het kapitaalinvesteringsfonds dat beheerd wordt door het agentschap voor regionale ontwikkeling van Małopolska (*Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego*, MARR) in Polen legt de link tussen plaatselijke onderzoekers en ondernemers.

Dankzij een aantal instituten voor hoger onderwijs, ondernemerschap en wetenschap is de O&O-sector een van de belangrijkste sterktes van de regio. Dat wordt ook bevestigd door indicatoren zoals het aantal registreerde patenten. Het fonds werd opgericht om dit potentieel te benutten en de vruchten van nieuwe ideeën te plukken. Dit omvat de overdracht van nieuwe technologieën van de onderzoekseenheden naar de markt.

De lijst met sectoren die voordeel halen uit de financiële bijstand is lang: projecten rond ICT, hernieuwbare energie, milieubescherming, gezondheidstechnologieën, medische technieken en farmaceutica kunnen een aanvraag indienen voor financiering.

De regio put niet enkel economisch voordeel uit dit initiatief, problemen op het vlak van informatica, milieu en gezondheidszorg worden ook aangepakt en er wordt een kader gecreëerd voor het opzetten van onderzoeks- en onderwijsfaciliteiten. Door verschillende problemen te integreren, werd een algemene verbetering van de leefomstandigheden mogelijk gemaakt.

"Via het fonds leggen we de basis voor de regionale ontwikkeling van kennis en innovatie", zegt Anna Wełmińska, pre-incubatie-deskundige bij MARR.

De fondsen worden in twee fases beschikbaar gesteld: in de pre-incubatiefase worden de projecten geselecteerd, er worden technologieaudits gevoerd en er wordt een particuliere investeerder gekozen. Daarna volgt de fase van de kapitaalinput.

De maximale waarde van de aandelen is vastgelegd op € 200.000. Tot nog toe hebben 40 personen, waaronder wetenschappers, onderzoekers en ondernemers, gebruikgemaakt van het fonds.

KAPITAALINVESTERINGSFONDS – FINANCIERING (2009–2013)

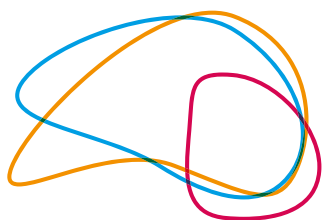
Totaal budget: € 6.943.911

Bijdrage van het EFRO: 85 %

WILT U MEER WETEN? GA DAN NAAR

<http://www.marr.pl/>

EUROMÉTROPOLE
EUROMETROPOOL
LILLE ◦ KORTRIJK ◦ TOURNAI

De Eurometropool Rijsel-Kortrijk-Doornik: waar culturen elkaar kruisen

Het basisidee achter de creatie van de Eurometropool was het leven vergemakkelijken voor de inwoners van de grensoverschrijdende driehoek gevormd door de steden Rijsel, Kortrijk en Doornik.

De Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS), die in 2008 werd gelanceerd, omvat de agglomeratie die bestaat uit Rijsel (Noord-Frankrijk) en de Belgische steden Kortrijk (Vlaanderen) en Doornik (Wallonië). Deze agglomeratie wordt gescheiden door de grenzen van drie regio's en twee landen. Bovendien worden er twee verschillende talen gesproken (Frans en Nederlands).

In dit gebied is de integratie van verschillende aspecten van territoriale ontwikkeling een succesvolle manier gebleken om de grenzen weg te werken. "Het gaat hier om een grensgebied waar al lang grensoverschrijdende uitwisselingen plaatsvinden op verschillende niveaus," zegt Céline Deléglise, communicatieverantwoordelijke van de Eurometropool. "Toch zijn er nog steeds barrières. Onze uitdaging is de verschillende culturen met elkaar in contact brengen. [...] We promoten dan ook economische, sociale en culturele uitwisselingen."

Om deze doelstelling te bereiken, werd een structuur in het leven geroepen die bestaat uit politici, vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld en experts uit de verschillende regio's. Er werden bovendien zes thematische werkgroepen uit de grond gestampt om de Eurometropool te ontwikkelen. Ze buigen zich over economische ontwikkeling, mobiliteit, territoriale strategieën, bevolkingsdiensten, toerisme en cultuur.

De reeds gevoerde acties beginnen er al een verschil te maken in het dagelijkse leven van de mensen. Goedkopere treintickets tussen Rijsel en Kortrijk en de rechtstreekse verbinding tussen Kortrijk en Doornik zijn geld- en tijdbesparend voor pendelaars. De verbeterde mobiliteit vormt een grote stimulans voor de arbeidsmarkt over de grenzen heen die tijdens een jaarlijkse beurs in de kijker wordt gezet. Dit evenement brengt werkgevers en werkzoekenden uit de drie regio's met elkaar in contact. Dit jaar vindt de beurs op 28 oktober plaats in Kortrijk.

Monumenten bezoeken over de taalgrens, de regionale of nationale grenzen heen, wordt nu nog gemakkelijker dankzij de publicatie van een grensoverschrijdende toeristische kaart. Er liggen ook plannen op tafel voor de publicatie van een gemeenschappelijke culturele agenda.

De beleidsvormers van de Eurometropool besteden ook veel aandacht aan sociale aspecten. Hun acties zijn onder andere gericht op verzorgingstehuizen: "We moeten de barrières slechten om doeltreffend in te spelen op vraag en aanbod," zegt Deléglise. Dit heeft niet alleen betrekking op de administratieve aspecten van de opname over de grenzen heen, maar ook op de taalkennis van de verpleegkundigen.

Taal vormt een groot probleem. Er worden dan ook gerichte acties ontwikkeld om dit aan te pakken. Het Transfrontalia-project, dat in aanmerking komt voor regionale financiering in het kader van het INTERREG IV-programma van de EU, zal de inwoners van de drie regio's aansporen om zowel Frans als Nederlands te studeren en te spreken.

De driehoek Rijsel-Kortrijk-Doornik is de grootste grensoverschrijdende agglomeratie in Europa. Dit gevarieerde gebied heeft een oppervlakte van 3.550 km² en telt twee miljoen inwoners. Aan het Eurometropool-project nemen 145 gemeenten deel, evenals 14 openbare autoriteiten op nationaal, regionaal en lokaal niveau.

WAT IS EEN EGTS?

De Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS) is een Europees wettelijk instrument dat sinds 1 augustus 2007 rechtstreeks toegepast wordt in alle EU-lidstaten. Het werd ontworpen om de grensoverschrijdende, transnationale en interregionale samenwerking te stimuleren en stelt regionale en lokale autoriteiten in staat om samenwerkingsstructuren op te zetten als rechtspersoonlijkheden. De Eurometropool Rijsel-Kortrijk-Doornik is het eerste voorbeeld van een dergelijk initiatief.

NEEM VOOR MEER INFORMATIE EEN KIJKJE OP

<http://www.lillemetropole.fr/>

Geïntegreerde stedelijke ontwikkeling in Leipzig: een succesverhaal in wording

De Oost-Duitse stad Leipzig heeft de voorbije decennia een spectaculaire transformatie ondergaan. De werkloosheid is er gedaald en de levenskwaliteit is er gestegen. De bevolkingsgroei weerspiegelt deze trend. Deze veranderingen zijn te danken aan de implementatie van het Handvest van Leipzig betreffende duurzame Europese steden.

Het Handvest van Leipzig betreffende duurzame Europese steden werd in 2007 aangenomen tijdens de informele Raad van ministers in Leipzig als referentiekader voor de ontwikkeling van duurzame steden in Europa. In 2008 begon het follow-upproces, met de ontwikkeling van een referentiekader voor duurzame steden. LC-FACIL, een werkgroep van zes steden, werd samengesteld in het kader van het URBACT-programma als 'lokaal proefterrein' voor de uitvoering op Europees niveau.

Als belangrijkste partner van dit initiatief heeft Leipzig heel wat expertise te bieden: de stad heeft de voorbije tien jaar heel wat ervaring opgedaan met de geïntegreerde regeneratie van benadeelde wijken. In 2009 ontwikkelde de stad op basis van haar ervaringen dan ook het 'Concept voor geïntegreerde stedelijke ontwikkeling'. Dit referentiekader omvat enorm veel specifieke concepten, wat de complexiteit van dit soort ontwikkelingsstrategieën illustreert: huisvesting, de arbeidsmarkt, groene ruimtes, onderwijs, cultuur en verkeer zijn maar enkele voorbeelden. Er werden interdisciplinaire doelstellingen gesteld en prioriteiten voor ruimtelijk beleid, met aanzienlijke verbeteringen tot gevolg.

Vandaag trekt de stad veel jonge volwassenen aan dankzij de betere leefomstandigheden en een dynamischere arbeidsmarkt. Het geïntegreerde proces moet echter nog een stap verder gaan: er moet continuïteit gegarandeerd worden tussen strategie en acties in het leven van alledag. Evaluatiemechanismen en een controlesysteem zorgen dan weer voor duurzaamheid op middellange tot lange termijn.

LC-FACIL – FINANCIERING VAN DE ONTWIKKELINGS- EN IMPLEMENTATIEFASE (2009–2011)

Totaal projectbudget: € 299.240

Bijdrage van het EFRO: € 228.727

Publieke cofinanciering uit andere bronnen: € 70.513

NEEM VOOR MEER INFORMATIE EEN KIJKJE OP

<http://urbact.eu/en/projects/disadvantaged-neighbourhoods/lc-facil/>

Centrum Leipzig

BEIEREN: GEÏNTEGREERDE ACTIES HELPEN STRUCTUREEL ZWAKKERE GEBIEDEN HUN VOLLE POTENTIEEL TE BENUTTEN

BEIEREN IS DE GROOTSTE DUITSE FEDERALE STAAT. HET IS DE TWEDE MEEST BEVOLKTE REGIO EN HEEFT EEN BBP DAT RUIM BOVEN HET EUROPESE GEMIDDELDE LIGT.

“Wat de regionale financiering in Beieren zo bijzonder maakt, is de focus op de structureel zwakkere gebieden in Oost-Beieren, waar landbouw de grootste sector vormt: Opper-Franken, Opper-Palts en Neder-Beieren ontvangen 60% van de EFRO-fondsen,” zegt Martin Zeil, de Beierse minister van Economische Zaken.

In die districten zijn geïntegreerde maatregelen fundamenteel om structurele zwaktes te beperken. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan het verband tussen de steden en het nabijgelegen platteland zodat er een domino-effect kan gecreëerd worden over de grenzen van de stadscentra heen. Het samenspel van factoren als natuurlijke hulpbronnen en personeel, industriepatronen, innovatie, stedelijke ontwikkeling en infrastructuur wordt zodanig beïnvloed dat alle regionale spelers er baat bij hebben.

Het structureel sterkere gebied rond München, dat niet onder deze maatregelen valt, ontvangt fondsen voor geïntegreerde acties via internationale samenwerkingsinitiatieven.

Ontdek hoe deze regio de geïntegreerde aanpak in de praktijk toepast.

'HERITAGE AS OPPORTUNITY' VOOR HET HISTORISCHE STADSBEEELD VAN REGENSBURG

Een evenwicht vinden tussen al de verschillende functies van de oude stadskern is de sleutel tot een doeltreffende conservering.

De oude stadskern van Regensburg werd tot Werelderfgoed verklaard door UNESCO. Ze kan bogen op een unieke architectuur: in de oude gebouwen pronken overblijfselen uit de geschiedenis van de stad die sinds de late middeleeuwen een belangrijk handelscentrum vormt in Centraal-Europa.

Vandaag moet de stad tegemoetkomen aan verschillende behoeften: winkels, woningen en vrijetijdsfaciliteiten moeten hand in hand gaan met de vereisten voor mobiliteit en toerisme.

Het 'Heritage as Opportunity'-project (HerO) steekt hier een handje toe. Het initiatief is gebaseerd op het principe dat historische stadslandschappen moeten beschouwd worden als levende organismen die enkel kunnen overleven als aan al hun functies op geïntegreerde wijze wordt voldaan.

In Regensburg worden acties ondernomen om ervoor te zorgen dat wordt voldaan aan de vraag naar nieuwe infrastructuur en doeltreffender openbaar vervoer zonder de historische structuren te vernietigen. De doelstelling: de schoonheid van het historische stadsdeel vrijwaren voor bewoners en toeristen en tegelijkertijd de rentabiliteit van lokale winkeliers herstellen. Er werden goede praktijken verzameld om na te gaan hoe deze uitdaging het beste wordt aangepakt. Een voorbeeld hiervan is het 'Retail Concept 2020' dat werd gelanceerd om handelaars in de oude stadskern te helpen de concurrentie van de winkelcentra het hoofd te bieden.

De stad werkt bovendien aan de ontwikkeling van een geïntegreerd beheerplan voor cultureel erfgoed.

MÜNCHEN EN RANDGEBIEDEN – OVER DE GRENZEN VAN DE STAD HEEN

De hoofdstad van Beieren is het economische hart van de regio en de bevolking stijgt er al tientallen jaren gestaag. Een geïntegreerde aanpak moet deze groei verduurzamen.

München maakt deel uit van het netwerk CityRegion.Net dat zijn partners helpt de regionale samenwerking te bevorderen en vooral de stedelijke wildgroei probeert tegen te gaan. Er worden verschillende maatregelen aangewend om de samenwerking tussen de stad en de randgebieden te verbeteren.

Een eerste stap was een overzicht samenstellen van goede praktijken voor pr-activiteiten. Het doel: de uitvoering van gemeenschappelijke regionale activiteiten bevorderen en een regionale identiteit creëren.

Er werd een plaatselijke taakgroep samengesteld bestaande uit verschillende belangrijke spelers: de metropoolregio München, gemeenten uit de regio, het regionale bedrijf voor openbaar vervoer (Münchner Verkehrs- und Tarifverbund, MVV), universiteiten, regionale planningsautoriteiten en het ministerie van Economie, Infrastructuur, vervoer en Technologie van de staat Beieren.

Dit team gaat na wat de problemen zijn en stelt mogelijke oplossingen voor. Domeinen waar een nauwe samenwerking doeltreffend blijkt, zijn planning en onderhoud van regionale vrijetijdsruidten, zoals openbare meren en fietspaden, evenals vervoer, bijvoorbeeld de preventie van verkeersopstoppingen.

BIO-ENERGIEPROJECT IN BAYREUTH: INTEGRATIE VAN LANDBOUW, MILIEU EN ENERGIE

Bayreuth werd geselecteerd als een van Duitslands 25 modelregio's voor bio-energie. Daar worden namelijk innovatieve concepten toegepast om een duurzaam gebruik van bio-energie te bevorderen.

Waarom net Bayreuth? "90% van de regio bestaat uit landbouwgrond en wouden. Bayreuth biedt dan ook een ideale omgeving voor het gebruik van bio-energie," zegt regionaal manager Alexander Popp. "Aan de helft van de energiebehoeften van de huishoudens kan voldaan worden met bio-energie, wat bovendien nieuwe arbeidsplaatsen en inkomsten schept van minstens € 50 miljoen."

Via de integratie van milieuoverwegingen, landbouwproductie en energiebehoeften biedt bio-energie een unieke kans om de stad Bayreuth en de omliggende landbouwgebieden met elkaar te verbinden, wat wederzijdse voordelen oplevert. De bio-energie die regionaal wordt geproduceerd, kan immers snel naar de stad worden overgebracht.

Hoe probeert de stad het gebruik van bio-energie aanzienlijk te doen stijgen? Er zijn verschillende projecten aan de gang, waaronder onderzoek naar de bio-energieteelt, de ontwikkeling van lesmateriaal, maatregelen om de energie-efficiëntie van bio-energiecentrales te bevorderen en zelfs plastic kunst, via het 'energy-in-art'-project dat werd voorgesteld tijdens de OPEN DAYS 2009. Stuk voor stuk acties die erop gericht zijn het grote publiek te betrekken bij dit initiatief.

INTEGRATIE

IN ACTIE

We gaan na hoe de gebiedsgerichte aard van het regionale beleid de pasklare oplossing vormt voor een geïntegreerde beleidsvorming. We hebben bij wijze van voorbeeld drie sectoren geselecteerd waar regionaal beleid en andere prioriteiten van de EU hand in hand gaan en een aanvulling vormen op thematische strategieën via gerichte acties op het terrein.

Innovatie – een visie uitwerken voor het bedrijfsleven in de regio's

Innovatie is fundamenteel voor Europese bedrijven die competitief willen worden en blijven. Toch zijn er erg grote verschillen tussen de regio's. Bijgevolg gaat bijna 25% van de fondsen uit het cohesiebeleid voor de periode 2007-2013 naar innovatie en O&O.

Financiering alleen volstaat echter niet: er is nood aan doeltreffende oplossingen op maat om innovatie rendabel te maken. Dit geldt nog meer in tijden van crisis, wanneer bedrijven zich vragen beginnen te stellen over hun uitgaven voor innovatie als er geen onmiddellijk resultaat mee gepaard gaat.

Wat is de doeltreffendste manier om innovatie te steunen? Enerzijds moet rekening gehouden worden met de unieke omstandigheden van elke regio en anderzijds moet expertise ontwikkeld en aangewend worden. Het innovatiedirectoraat van het directoraat-generaal Ondernemingen en industrie werkt dan ook nauw samen met het directoraat-generaal Regionaal beleid om innovatie met succes te implementeren in de regio's.

Bovendien worden bijkomende instrumenten ontwikkeld om een kennisbasis te ontwikkelen: de nieuwe 'Regional Innovation Monitor', een tool die de regionale beleidslijnen en strategieën rond innovatie zal analyseren, vormt een aanvulling op bestaande initiatieven, zoals het 'Europees innovatiescorebord' en de 'INNO Policy Trend Chart'.

Het 'European Cluster Observatory' biedt een kwantitatieve analyse van de bedrijfsclusters in Europa en een overzicht van de clusterorganisaties. Clusters behoren tot de drijvende krachten van innovatie in de regio's. De Europese Commissie zet zich in om de regio's om te vormen tot een kweekvijver van uitzonderlijk talent en wordt in deze taak gesteund door regionale fondsen voor projecten die clustervorming en -ontwikkeling stimuleren. Het 'European Cluster Excellence

Initiative' bevordert een kwalitatiever clusterbeheer via nieuwe instrumenten en vormingsprogramma's waar de regio's en de clusterorganisaties gebruik van kunnen maken.

De uitwisseling van goede praktijken tussen regio's wordt gestimuleerd via initiatieven als het platform 'Innoverende regio's in Europa' (IRE), dat werd gelanceerd in het kader van het innovatiebeleid van de Europese Commissie en dat intussen onafhankelijk is geworden. Bovendien zijn er vele andere networkinginitiatieven die zich toespitsen op aspecten van het regionale beleid en het innovatiebeleid. Het RAPIDE-netwerk bijvoorbeeld, een van de succesvolle projecten van het initiatief 'Regio's voor economische verandering', wil de openbare sector van betere instrumenten voorzien om innovatie op de markt te lanceren.

Het innovatiebeleid helpt bij de ontwikkeling van nieuwe concepten. Het regionale beleid biedt dan weer het grootste deel van de financiering om deze concepten in heel Europa in de praktijk te verwezenlijken. Innoverende diensten en creatieve industrieën zijn twee voorbeelden van belangrijke innovatieve sectoren.

WILT U MEER WETEN? GA DAN NAAR

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/index_en.htm

Maritiem beleid – een gebiedsgerichte aanpak op zee

In tegenstelling tot het innovatiebeleid met zijn horizontale doelstellingen is het maritieme beleid van de EU gebaseerd op een geïntegreerde aanpak. Het nieuwe geïntegreerde beleid werd in 2006 gelanceerd met een regionale focus zodat alle bijzonderheden van de betrokken regio's zo doeltreffend mogelijk kunnen worden aangepakt.

De maritieme regio's, met 22 kustlidstaten en een kustlijn die zeven keer langer is dan die van de Verenigde Staten, vormen een groot deel van het grondgebied van de EU. Momenteel zijn de kustlidstaten goed voor bijna de helft van de bevolking en het bbp van de EU. De kust zorgt voor een lange lijst van economische activiteiten en vrijetijdsactiviteiten: visserijen, maritiem transport en scheepsbouw zijn maar het topje van de ijsberg. Op de lijst staan onder andere ook stroomopwekking, onderzoek, toerisme en aquacultuur.

"Territoriale cohesie heeft een dimensie op zee en aan land," zegt Eddy Hartog, verantwoordelijke voor de unit Atlantische Oceaan, ultraperifere regio's en het noordpoolgebied van het directoraat-generaal Maritieme zaken en visserij. Hij legt uit dat de twee beleidslijnen elkaar van nature aanvullen: de verschillende doelstellingen van het maritieme beleid worden via regionale fondsen aangevuld met gerichte investeringen in de kustregio's.

De doelstellingen in het 'Blauwboek' voor een geïntegreerd maritiem beleid, dat in 2007 werd voorgesteld door de Commissie, gaan van het duurzame gebruik van de zeeën tot het opbouwen van een optimale kennisbasis, de bevordering van de levenskwaliteit in de kustregio's, evenals het leiderschap en de zichtbaarheid van de EU in internationale maritieme aangelegenheden.

De kustlijnen in de EU overschrijden tal van nationale grenzen. De meeste regionale investeringen in het kader van het maritieme beleid vereisen dan ook grensoverschrijdende en transnationale financiering. Een voorbeeld zijn de INTERREG-programma's, die onder andere maritieme vervuiling tegengaan en de ontwikkeling van maritieme samenwerkingsverbanden bevorderen.

Regionale financiering gaat ook naar maritiem onderzoek, de vorming van maritieme werkkrachten en de bescherming van natuurlijk en cultureel erfgoed.

Een voorbeeld van een gemeenschappelijke maritieme en regionale beleidslijn is de EU-strategie voor het Baltische Zeegebied die streeft naar geïntegreerde acties die de welvaart, het milieu, de toegankelijkheid en de veiligheid in de volledige macroregio ten goede komen.

WILT U MEER WETEN? GA DAN NAAR
<http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/>

Klimaatverandering – lokale acties tegen de opwarming van de aarde

Momenteel moeten alle regionale ontwikkelingsinitiatieven getoetst worden aan de vereisten van een duurzaam klimaat. In februari 2010 richtte de Europese Commissie het directoraat-generaal Klimaatactie op om de strijd tegen de opwarming van de aarde in een hogere versnelling te brengen en ervoor te zorgen dat een ambitieuze doelstelling wordt gehaald, namelijk de verlaging van de CO₂-uitstoot met 20% tegen 2020. Deze verschuiving naar een grotere duurzaamheid gaat gepaard met een steeds grotere regionale financiering voor milieuvriendelijke projecten.

In de strijd tegen klimaatverandering kunnen veel uitdagingen enkel op lokaal niveau worden aangepakt. Een voorbeeld: bij de investering van regionale fondsen in grootschalige infrastructuurprojecten zoals wegen en netwerken voor openbaar vervoer, moet rekening gehouden worden met klimaatproblemen. De strijd tegen klimaatverandering neemt bovendien verschillende vormen aan naargelang de specifieke situatie in een bepaalde regio: het kan gaan om de financiering van onderzoek naar schone technologieën, investeringen om overstromingen en woestijnvorming tegen te gaan of initiatieven om bedrijven aan te sporen minder te vervuilen.

Iedereen heeft baat bij maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, maar investeringen in de groene economie hebben ook bijkomende voordelen voor de regio omdat ze banen creëren en het concurrentievermogen van plaatselijke bedrijven verhogen.

Deze uiteenlopende investeringen en acties op regionaal niveau dragen stuk voor stuk bij aan de doelstelling die het nieuwe directoraat-generaal Klimaatactie zichzelf heeft gesteld: alle beleidslijnen van de EU 'klimaatbestendig maken', van landbouwbeleid tot plattelandsontwikkeling, gezondheid, water, industrie en onderzoek.

WILT U MEER WETEN? GA DAN NAAR
http://ec.europa.eu/climateaction/index_en.htm

STEDELIJKE ONTWIKKELING EN GEÏNTEGREERD BELEID

Geïntegreerde stedelijke ontwikkeling staat centraal in het Europese cohesiebeleid en vormt een doelstelling in de programma's hieromtrent. Steden en regio's in de Europese Unie maken gebruik van geïntegreerde beleidsvorming als ondersteuning voor een duurzame, inclusieve en innovatieve stedelijke ontwikkeling. Dit gemeenschappelijke 'stedelijke acquis' is fundamenteel om het huidige beleid met succes toe te passen en vormt bovendien een van de belangrijkste doelstellingen van het beleid na 2013.

Het belang van steden

Steden zijn de drijvende kracht achter regionale groei en zijn essentieel om het concurrentievermogen van de EU wereldwijd te vergroten. Grote en kleine steden moeten inwoners en bedrijven aantrekken. Ze moeten bovendien zorgen voor aantrekkelijke ruimtes om te wonen en werken, wat een uitdaging vormt voor de autoriteiten. Er moet gezocht worden naar oplossingen voor de problemen waar steden mee geconfronteerd worden, zodat ze hun kansen ten volle kunnen benutten.

Stedelijke ontwikkeling moet op alle niveaus ondersteund worden. Hoewel de EU niet rechtstreeks betrokken is bij het stedelijke beleid van de lidstaten, hebben de beleidslijnen van de EU, en dan vooral die van het cohesiebeleid, een rechtstreekse impact op het stedelijke beleid. Hier moet dan ook rekening mee gehouden worden.

Even terug in de tijd: steun van het regionale beleid aan de geïntegreerde stedelijke ontwikkeling

In de afgelopen twintig jaar werden we geconfronteerd met een hele reeks initiatieven van de EU ter ondersteuning van de stedelijke ontwikkeling. Het begon met de stedelijke proefprojecten (Urban Pilot Projects, UPPs, 1989-1999), die gericht waren op economische ontwikkeling, milieuacties met economische doelstellingen, het herstel van historische centra en de exploitatie van de technologische middelen van steden. Er werden in totaal 59 projecten in 14 lidstaten gesteund, onderverdeeld in twee fases.

Het communautaire initiatiefprogramma URBAN (1994-2006) werd ontwikkeld op basis van de ervaring die werd opgedaan via proefprojecten in 200 Europese steden. URBAN bestond uit twee programmaperiodes en omvatte € 1,6 miljard communautaire steun. In het kader van URBAN mainstreaming (2007-2013) werden de voornaamste resultaten van het communautaire initiatiefprogramma URBAN opgenomen in de nationale en regionale operationele programma's (OP's) onder de doelstellingen convergentie, regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid.

Wat zijn de doelstellingen?

Al deze initiatieven op Europees niveau zijn gericht op de volgende belangrijke politieke doelstellingen:

- het versterken van de welvaart en werkgelegenheid in grote en kleine steden;
- het bevorderen van gelijke kansen, sociale integratie en renovatie van stedelijke gebieden;
- het beschermen en verbeteren van het milieu in de steden voor een duurzame maatschappij, lokaal en wereldwijd;
- bijdragen aan een goed stedelijk bestuur en medezeggenschap op plaatselijk niveau.

Dankzij deze belangrijke stap werden verschillende sectorgebonden en thematische beleidslijnen in verschillende Europese steden geïntegreerd. Voor het eerst werden alle Europese steden potentiële begunstigden van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

Het netwerkprogramma voor stadsontwikkeling URBACT (2002-2013) zorgt voor bijkomende ondersteuning bij de uitwisseling van knowhow en ervaring tussen steden en experts in stedelijke ontwikkeling doorheen Europa.

Sinds 2003 biedt Urban Audit een stevige onderbouw om de stand van zaken in de Europese steden te evalueren. Urban Audit omvat vandaag vergelijkende gegevens voor 321 steden in de volledige EU. In 2010 werd dit instrument aangevuld met de publicatie van de Urban Atlas die gedetailleerde digitale kaarten omvat van meer dan 300 Urban Audit-gebieden, ontwikkeld op basis van satellietbeelden.

Een succes?

Het 'Handvest van Leipzig betreffende duurzame Europese steden' (2007) raadde aan om meer gebruik te maken van geïntegreerde beleidsbenaderingen voor stedelijke ontwikkeling en om meer aandacht te besteden aan achterstandswijken. Dit gebeurt met succes via URBAN mainstreaming.

Dit is een heuse prestatie, want we mogen niet vergeten dat deze verschuiving in de praktijk plaatsvond tijdens de belangrijkste uitbreiding van de EU. Vele landen waren bovendien niet vertrouwd met dergelijke initiatieven. De helft van de OP's hebben een stevige stedelijke dimensie en het EFRO heeft zo'n € 10 miljard voorzien voor stedelijke investeringen.

Mainstreaming heeft echter ook beperkingen. In de komende jaren moet het volledige potentieel van de programma's van het cohesiebeleid worden aangewend. Bovendien moet nagegaan worden waar ruimte is voor verbetering:

- Belanghebbenden in de steden moeten meer betrokken worden bij het ontwerp en de ontwikkeling van programma's, en de autoriteiten moeten zich meer inspannen om deze belanghebbenden te overtuigen;
- Hoewel een geïntegreerde aanpak veeleisend is, levert die vaak betere resultaten op in complexe situaties. Ook hier moet rekening mee gehouden worden;
- De nadruk moet liggen op de verbetering van de steden. Dat betekent vaak dat innovatieve maatregelen de bovenhand moeten krijgen op conservatieve methodes. Er zijn kansen genoeg want het communautaire initiatiefprogramma URBAN biedt heel wat voorbeelden van innovatie;
- De uitwisseling van kennis is een van de sleutels tot succes en kan bereikt worden door networking te promoten tussen ervaren en minder ervaren steden.

Integratie, een nieuwe dynamiek

Er is nog werk aan de winkel als we in de beleidslijnen voor stedelijke ontwikkeling een reeks doelstellingen en maatregelen willen integreren in plaats van te focussen op slechts één welbepaalde sector.

In dit kader werd in 2008 in Marseille een veelbelovend initiatief gelanceerd. De lidstaten bereikten een akkoord over de lancering van een gemeenschappelijk 'Europees referentiekader voor duurzame steden' (*European Reference Framework for Sustainable Cities*) om de toepassing van het Handvest van Leipzig op lokaal niveau te bevorderen. Dit kader wordt momenteel ontwikkeld in samenwerking met een groot aantal steden en lidstaten, de Europese Commissie en stadsdeskundigen. Het zal steden op vrijwillige basis praktische ondersteuning bieden bij de toepassing van een geïntegreerde aanpak wanneer ze strategieën en projecten ontwikkelen. Dit instrument biedt ook hulp bij de zoektocht naar een evenwicht tussen verschillende behoeften en belangen.

Er is in de toekomst nood aan een stevig politiek engagement op alle niveaus om de implementatie van het Europese 'stedelijke acquis' verder te zetten als integraal onderdeel van de territoriale cohesie. Steden zijn immers een essentiële schakel in een gezond en welvarend Europa. Het zijn plaatsen die geconfronteerd worden met huidige en toekomstige uitdagingen. Ze spelen een fundamentele rol bij het scheppen van een stevigere, groenere economie met meer sociale integratie. Daarom is de versterking van het stedelijke beleid in de hele Europese Unie ook een van grootste politieke prioriteiten van de Europese Commissie.

COMMUNAUTAIRE STEUN

AAN STEDELIJKE ONTWIKKELING

Met de samenstelling van de nieuwe Europese Commissie worden de beleidsdoelstellingen opnieuw gelanceerd. Bovendien worden volop strategieën uitgewerkt voor de volgende programmaperiode, na 2013. Februari was dan ook het ideale tijdstip om een conferentie te organiseren over de beste manier om de bestaande communautaire steun voor stedelijke ontwikkeling te gebruiken. Panorama neemt de besproken thema's onder de loep.

De steden halen voordeel uit het cohesiebeleid

Steden: 70% van de inwoners van de EU wonen in de stad en toch is er geen specifiek EU-beleid voor stedelijke ontwikkeling.

Op 4 februari vond in Brussel de conferentie 'Building on 20 years of Community support for urban development' plaats. Zo'n 120 vertegenwoordigers van uiteenlopende organisaties kwamen samen om lezingen bij te wonen en hun mening te uiten over de gevolgen van het Europese cohesiebeleid voor onze grote en kleine steden.

De dag werd ingedeeld in drie sessies. Er werd nagegaan hoe de EU bijdraagt aan stedelijke ontwikkeling en wat de toekomst inhoudt. Het evenement werd afgesloten met een panel van toppolitici, die twintig jaar steun van de EU aan stedelijke ontwikkeling vierden.

Wat heeft de EU tot nog toe gedaan?

Sinds zijn lancering in 1989 heeft het cohesiebeleid van de EU zich gericht op ongelijkheden in steden en achtergestelde buurten. De verschillen in ontwikkeling en de kloof tussen arm en rijk in eenzelfde stad zijn soms groter dan het verschil tussen de minst en de meeste ontwikkelde regio's in Europa. Deze ongelijkheden remden de groei en deze eerste communautaire actie wilde dit probleem dan ook aanpakken. De sprekers tijdens de eerste sessie benadrukten de bijdrage die de URBAN-programma's leveren aan de ontwikkeling van de Europese steden.

” De steden moeten volwaardige partners worden bij de voorbereiding van de programmaperiode 2014-2020. We sporen de lidstaten dan ook aan om zich te scharen achter een stevige stedelijke dimensie in de volgende verordeningen van het cohesiebeleid. ”

Rudolf NIESSLER
Directeur Beleidscoördinatie,
directoraat-generaal Regionaal beleid,
Europese Commissie

Mijlpalen – op het juiste spoor!

Hoewel het communautaire initiatiefprogramma URBAN slechts over een klein budget beschikte (0,4% van het budget van het cohesiebeleid voor 2000-2006), was dit een erg populair project dat in de volledige EU op prijs werd gesteld. De 180 op maat gemaakte programma's waren speciaal ontworpen om nieuwe benaderingen voor stedelijke ontwikkeling te helpen testen en droegen aanzienlijk bij aan de innovatie van het cohesiebeleid.

In de programmaperiode 2007-2013 krijgt stedelijke ontwikkeling een nog belangrijkere plaats. De vroegere experimentele benadering is nu in alle programma's van het cohesiebeleid geïntegreerd. Het is nog te vroeg om specifieke conclusies te trekken, maar toch is het al duidelijk dat de stijging van de financiering, van 0,4 tot 3% van het totale budget de stedelijke ontwikkeling ten goede komt. Toch is er ook een schaduwzijde.

Mainstreaming heeft er voor gezorgd dat het innovatieve karakter van de stedelijke dimensie verloren gaat.

Wat brengt de toekomst?

We worden geconfronteerd met uitdagingen, vooral wat betreft de economische en sociale polarisatie. Ook de demografische verschuivingen brengen grote uitdagingen met zich mee, vooral omdat sommige gebieden te maken krijgen met een steeds grotere inwonersstroom, wat leidt tot overbevolking en verkeeroverlast. Andere gebieden staan dan weer voor economische recessie en vergrijzing omdat jongeren en hooggeschoolde arbeidskrachten wegtrekken. De steden vormen de ideale context voor experimentele fundamentele benaderingen en zijn als het ware een kweekvijver voor innoverende oplossingen.

” Er bestaat een grote consensus over de geïntegreerde aanpak, die in vele stedelijke programma's in alle Spaanse regio's wordt toegepast. Deze aanpak gaat hand in hand met de programma's van het cohesiebeleid. ”

Beatriz CORREDOR SIERRA
Spaanse minister van Huisvesting

”

”

” Alle beleidsniveaus worden hierbij betrokken, maar we hebben nood aan een goede plaatselijke administratie, we moeten investeren in personeel. In de toekomst zullen alle overheidsniveaus de handen uit de mouwen moeten steken. ”

Danuta HÜBNER
Europees Parlementslid, voorzitter van de
Commissie Regionale Ontwikkeling (REGI)
van het Europese Parlement en voormalig
commissaris voor Regionaal beleid

DE ULTRAPERIFERE REGIO'S – EEN GEÏNTEGREERDE AANPAK

De ultraperifere regio's (UPR's) zijn unieke, afgelegen gebieden in de Europese Unie (EU). Hun geïsoleerde ligging heeft gevolgen voor de manier waarop ze zich ontwikkelen en waarop ze functioneren. De speciale status van de ultraperifere regio's wordt erkend in officiële documenten en heeft de Europese Unie aangespoord om een uitgebreide geïntegreerde strategie te ontwikkelen die speciaal is aangepast aan de omstandigheden van deze gebieden.

De negen ultraperifere regio's van de EU zijn geografisch gezien afgelegen van de rest van de EU en worden geconfronteerd met een specifieke economische situatie. Ze worden apart in acht genomen in het beleid, maar worden volledig betrokken bij de beleidsvorming. Het gaat om de Canarische Eilanden, de Azoren, Madeira, Martinique, Guadeloupe, Frans-Guyana en Réunion, Sint-Maarten en Saint Barthélemy.

Het concept 'ultraperifere regio's' dateert van het Verdrag van Amsterdam (1997) en werd opgenomen in het Verdrag van Lissabon. Het verwijst naar verschillende beperkingen waarmee deze gebieden geconfronteerd worden, waaronder hun verwijderde ligging, insulaire karakter, kleine oppervlakte, ruige landschap en klimaat, en hun economische afhankelijkheid voor bepaalde producten. De aanpassing van alle communautaire beleidslijnen aan de dagelijkse realiteit van deze regio's wordt beschouwd als een prioriteit.

In 2004 lanceerde de EU een erg uitgebreide geïntegreerde Europese strategie voor de UPR's. De horizontale aanpak van de strategie is er vooral op gericht de fysieke beperkingen van de UPR's te verminderen, hun concurrentievermogen te vergroten en ze te integreren in hun lokale regio.

De EU pakt deze drie prioriteiten aan via een combinatie van specifieke maatregelen in uiteenlopende beleidsdomeinen: cohesie, belastingen en landbouwbeleid, maar ook visserijen, concurrentie, vervoer, onderzoek en milieu. Het Europese beleid voor de UPR's heeft een impact met een horizontale dimensie die steeds in de kijker wordt gezet.

Onder het EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) werd een speciale toelage uitgereikt die de toegankelijkheid van deze regio's moet bevorderen, vooral wat vervoer betreft.

Het concurrentievermogen van de UPR's moet dan weer gestimuleerd worden via innovatie en de informatiemaatschappij, evenals een volwaardige deelname aan de strategie van Lissabon.

Een betere regionale integratie van de UPR's in hun lokale omgeving wordt gedeeltelijk bereikt via verschillende programma's voor territoriale samenwerking, met cofinanciering van het EFRO.

Om de samenhang en de coördinatie van de acties te bevorderen, heeft de Europese Commissie besloten een departement op te richten binnen het directoraat-generaal Regionaal beleid. Bovendien werd binnen het departement een 'groep ultraperifere regio's' samengesteld. Via een speciaal partnerschap kunnen de UPR's en hun lidstaten nota's opstellen die naar de Europese Commissie worden gestuurd. In het kader van deze samenwerking worden ook werkconferenties georganiseerd rond technische onderwerpen en beleid.

De Europese commissaris voor Regionaal beleid neemt bovendien deel aan de jaarlijkse conferentie van presidenten van de ultraperifere regio's. Vanaf mei 2010 wordt om de twee jaar ook een grootschalig forum over ultraperifere regio's in Europa georganiseerd in Brussel. Dit bewijst duidelijk het engagement van de EU voor de UPR's.

Het ziet ernaar uit dat de Commissie met de geïntegreerde aanpak de juiste benadering heeft gevonden voor de UPR's. Zonder deze aanpak zou de relatie tussen territoriale cohesie en concurrentievermogen wel eens kunnen verzuren. De geïntegreerde aanpak biedt de mogelijkheid om territoriale voorwaarden te stellen voor sectorgebonden beleidslijnen. Verschillende actoren, beslissingsniveaus en sectoren worden samengebracht. Ten slotte garandeert deze methode dat er in elke fase van het Europese beleid rekening wordt gehouden met de territoriale context en de unieke plaatselijke omstandigheden.

Het cohesiebeleid staat centraal in de strategie Europa 2020

Op 3 maart lanceerde de Europese Commissie de strategie Europa 2020 om de economie van de EU klaar te stomen voor het volgende decennium. Economische, sociale en territoriale cohesie blijven centraal staan in de strategie Europa 2020, zodat alle inspanningen en capaciteiten ten volle worden benut om de prioriteiten van de strategie te verwezenlijken. Europa 2020 zet het cohesiebeleid in de kijker als een belangrijke manier om slimme, duurzame en inclusieve groei te realiseren in de lidstaten en regio's.

De strategie is gebaseerd op drie samenhangende en elkaar versterkende prioriteiten: slimme groei – voor een economie gebaseerd op kennis en innovatie; duurzame groei – voor een koolstofarme, concurrerende economie waarin zuinig wordt omgesprongen met hulpbronnen; en inclusieve groei – voor een economie met veel werkgelegenheid en sociale en territoriale cohesie.

De vorderingen ten aanzien van deze doelstellingen worden getoetst aan vijf centrale EU-streefcijfers die door de lidstaten moeten worden vertaald in nationale streefcijfers, naargelang hun uitgangspositie:

- 75% van de bevolking tussen 20 en 64 jaar moet werk hebben;
- 3% van het EU-bbp moet worden geïnvesteerd in O&O;
- de '20/20/20'-klimaat- en energiedoelstellingen moeten worden gehaald;
- het percentage voortijdige schoolverlaters moet lager zijn dan 10% en minstens 40% van de jongere generatie moet een titel of hogeronderwijsdiploma hebben;
- het aantal mensen voor wie armoede dreigt, moet met 20 miljoen dalen.

Het cohesiebeleid – een van de grootste bronnen van EU-financiering voor de lidstaten die het meeste bijdraagt tot investeringen en ontwikkeling – zal dan ook een belangrijke schakel vormen in de uitvoering van de strategie Europa 2020. De drie fondsen van het cohesiebeleid – het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het Cohesiefonds – zijn goed voor bijna € 350 miljard. Het grootste deel van deze middelen – zo'n € 230 miljard – wordt reeds geïnvesteerd in belangrijke aspecten van de strategie Europa 2020 om innovatie te stimuleren en een concurrerende, groenere netwerkeconomie te creëren.

Nadat de strategie in maart werd aangenomen, publiceerde de Europese Commissie het eerste strategische rapport over het cohesiebeleid (Cohesiebeleid: strategisch rapport 2010) dat de uitvoering van de programma's tot nog toe analyseert, halverwege de financieringsperiode 2007-2013. Ondanks de wereldwijde economische crisis geeft het rapport aan dat er een stevig engagement is om de programma's uit te voeren. In de volledige EU zijn gemiddeld al 27% van de projecten reeds geselecteerd, goed voor € 93 miljard.

Het rapport geeft ook een duidelijk beeld van het soort projecten dat geselecteerd wordt. De vooruitgang in belangrijke sectoren als O&O en innovatie is doorgaans positief. Meer dan een derde van het totale budget is reeds toegekend aan projecten die zich toespitsen op thema's als de bevordering van onderzoek en innovatie in kleine en middelgrote ondernemingen, schoon stedelijk vervoer, onderwijs en gezondheidsinfrastructuur. Toch besluit het rapport dat er meer inspanningen moeten geleverd worden om de implementatie van projecten te versnellen in het spoorvervoer, energie en milieu, en in de verspreiding van breedbandinternet en de digitale economie.

De lancering van de strategie Europa 2020 stelt het cohesiebeleid voor een nieuwe reeks uitdagingen. Beleidsmakers moeten lessen trekken uit de Lissabon-strategie voor groei en werkgelegenheid om bij te dragen aan een succesvolle toepassing van de strategie Europa 2020. Het beleid moet zich richten op economische, sociale en territoriale cohesie, een doelstelling van de strategie Europa 2020 en van het Verdrag van Lissabon (dat al van kracht is). Bovendien kunnen beleidsmakers een betere toe-eigening van het beleid garanderen door lokale en regionale spelers erbij te betrekken en concrete resultaten te leveren waar de Europese burgers zich in kunnen vinden.

GA VOOR MEER INFORMATIE OVER EUROPA 2020:
een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei naar
http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

Gendergelijkheid – een regionale zaak

Integratie van de genderdimensie in de Structuurfondsen

Tijdens de tiende bijeenkomst van de groep op hoog niveau inzake de integratie van gelijke kansen voor mannen en vrouwen in de Structuurfondsen (*High-Level Group on Gender Mainstreaming in Structural Funds*) op 19 maart gaf de groep aan zich

te willen blijven engageren om een grotere gelijkheid tussen mannen en vrouwen te garanderen in het beleid en in de praktijk. Het instrument dat ze hiervoor aanwendt zijn de Structuurfondsen.

“Maatregelen voor gendergelijkheid mogen geen schijnbeleid zijn,” benadrukt Daniela Bankier, vertegenwoordigster van het directoraat-generaal Werkgelegenheid, sociale zaken en gelijke kansen van de Europese Commissie – zeker niet in deze tijden van economische crisis. De nieuw gevormde Europese Commissie en de ontwerpstrategie Europa 2020 bieden nieuwe kansen in dit opzicht.

Tijdens de bijeenkomst vroeg voorzitter Mikel Landabaso, hoofd van de unit voor thematische coördinatie en innovatie van het directoraat-generaal Regionaal beleid, de lidstaten om de integratie van de genderdimensie verder te promoten bij de toewijzing van de overblijvende regionale fondsen voor de huidige periode (2007-2013). Ook het thema evaluatie en de nieuwe Europese strategie voor gendergelijkheid kwamen aan bod. Bovendien werden een aantal voorbeelden van goede praktijken voorgesteld uit de lidstaten, waaronder een finalist van RegioStars 2010 uit Zweden rond microfinancieringen voor vrouwelijke ondernemers.

WILT U MEER WETEN?

RegioStars

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/doc/regiostars2010_brochure.pdf

Solidariteit bij rampen

Februari was een sombere maand voor vele EU-burgers. In het Portugese Madeira zaaiden een stortvloed en aardverschuivingen vernieling, met 45 doden en 600 daklozen tot gevolg. In Frankrijk kwamen dan weer 52 mensen om toen de storm Xynthia over de Atlantische kust raasde en een miljoen gezinnen zonder stroom zette.

Het Solidariteitsfonds van de Europese Unie (SFEU) werd in 2002 opgericht met als doel steun te verlenen aan EU-lidstaten die getroffen worden door grote natuurrampen. Johannes Hahn, commissaris voor Regionaal beleid, bezocht beide getroffen regio's in de nasleep van de rampen om na te gaan hoe het fonds het beste kon inspelen op de plaatselijke behoeften.

De Portugese autoriteiten dienden op 20 april een aanvraag in voor steun uit het fonds. Die wordt momenteel door de Europese Commissie beoordeeld. Begin mei werd ook de Franse aanvraag ingediend. Als aan de criteria van het SFEU wordt voldaan, dan zal de Europese Commissie aan het Europese Parlement en aan de lidstaten vragen om de vereiste gelden voor steunverlening ter beschikking te stellen. Toelagen voor het Solidariteitsfonds zijn een aanvulling op de normale EU-begroting en zijn dus werkelijk een blijk van de solidariteit tussen de lidstaten.

De toelagen kunnen gebruikt worden voor de financiering van dringende noodoperaties uitgevoerd door de openbare autoriteiten, bijvoorbeeld het herstel van essentiële infrastructuur, de financiering van reddingsoperaties of tijdelijke accommodatie voor de slachtoffers en de ontruiming van gebieden en vernielde dorpen. Het SFEU kan enkel een aantal maanden na een ramp toelagen uitbetalen, maar rampgebieden krijgen ook de mogelijkheid om onmiddellijk, retroactief gelden te ontvangen. In ieder geval dekt het SFEU geen schade aan particuliere eigendommen of compensaties voor inkomensverlies.

WILT U MEER WETEN?

Het Solidariteitsfonds van de Europese Unie

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/solidar/solid_en.htm
http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/provisions_and_instruments/g24217_en.htm

Afsluiting van bijstandspakketten uit de Structuurfondsen (2000-2006)

De deadline voor de indiening van de documenten voor de afsluiting van de bijstandspakketten 2000-2006 is vijf-tien maanden na de einddatum voor de subsidiabiliteit.

De lidstaten moeten alle vereiste documenten ten laatste op die datum aan de Europese Commissie voorleggen.

WILT U MEER WETEN? GA DAN NAAR

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2006/closure/index_en.htm

In ieder nummer schetst Panorama de ontwikkeling van twee projecten door de bril van de mensen die ze beheren. We bekijken het geoliede en soms wat haperende verloop bij het beheren van projecten die door het EFRO worden gefinancierd. We sporen de problemen op en wisselen oplossingen uit.

PROJECT

1

DE POPAKADEMIE VAN MANNHEIM BINNENSTEBUITEN

In het Duitse Mannheim vinden we niet alleen het 2.000 m² grote Musikpark, maar ook de enige Duitse universiteit die opleidingen in moderne muziek aanbiedt, de Popakademie of Universiteit van de populaire muziek en de muziekindustrie (*University of Popular Music and Music Business*). In dit nummer van Panorama brengen we een bezoekje aan de Popakademie, een zusterproject van het Musikpark, waar we al verschillende keren een kijkje namen.

Aan ieders verwachtingen voldaan dit jaar

Vorig jaar lagen er aan de Popakademie plannen op tafel die dit jaar vruchten hebben afgeworpen. Er wordt een nieuw Masterprogramma gelanceerd in popmuziek en expertise in de muziekindustrie. Het oorspronkelijke gebouw telt nu twee bijkomende verdiepingen en kan bogen op nieuw lesmateriaal, nieuwe repetitieruimtes en opnamestudio's. Het personeel en de studenten zijn tevreden en er zijn bovendien nieuwe mogelijkheden om samen te werken met buitenlandse muzikanten.

De internationale reputatie van de academie opbouwen

Een groot hoogtepunt is het internationale zomerkamp dat vorig jaar werd gelanceerd. Begin augustus kwamen tachtig studenten een week lang samen om talent en cultuur te vermengen in een rijke mix van muziekstijlen. Veel deelnemers kwamen uit andere Europese muziekcolleges, maar ook Duitse en Chinese studenten namen deel aan het evenement.

Dit vormt dan ook een belangrijke aanvulling op de internationale contacten die de academie al aan het opbouwen is. Er werd een nieuwe groep samengesteld met muzikanten uit Dublin, iedereen is enthousiast en wil de handen uit de mouwen steken.

Zulke projecten zouden de academie naar een nog hoger niveau kunnen tillen, maar directeur Udo Dahmen blijft op zijn hoede:

"Er is nood aan een betere coördinatie aan de top, in Brussel. Zo kunnen andere Europese en internationale evenementen met succes gelanceerd worden".

In januari kwamen Europese muziekprofessionals samen om contacten te leggen tijdens het Europese kamp voor bands en muziekprofessionals (*European Band & Business Camp*), maar zulke evenementen zijn schaars.

Persoonlijk contact is fundamenteel bij het beheer van projecten gefinancierd door de EU

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en andere EU-fondsen zijn een vaste waarde en bieden een stevige waarborg voor het project, maar toch kunnen we een stap verder gaan. Udo Dahmen heeft tal van ideeën, maar de aanvraagprocedures voor verschillende soorten financiering zijn moeilijk te doorgronden, tenzij je samenwerkt met ambtenaren die je als het ware door het labrynt leiden.

Toen de financiering voor het MuZone Europe-netwerk in 2007 werd stopgezet, was het Bondsinstituut voor Beroepsonderwijs (*Bundesinstitut für Berufsbildung, BIBB*) in Bonn niet langer verantwoordelijk voor het Leonardo-programma en de projectaanvragen van de academie. Er was dus geen persoonlijk contact meer en nu moeten de projectbeheerders rechtstreeks communiceren met het Uitvoerend agentschap voor levenslang leren (*Executive Agency for Lifelong Learning*) in Brussel.

In Duitsland kan de academie op regionaal en lokaal niveau rekenen op heel wat steun. Het kan bijgevolg soms een teleurstelling zijn als niet alle projecten goedgekeurd worden. Er worden grote inspanningen geleverd om aanvragen in te dienen, maar soms worden projecten afgekeurd omdat ze niet voldoen aan de precieze vereisten van de EU-programma's.

Misschien banaal, maar daarom niet minder belangrijk: het dagelijkse beheer van de academie verloopt intussen vlot en in lijn met alle EU-criteria.

Weetjes

Bijdrage van het EFRO: € 2,6 miljoen
Nationale cofinanciering: € 776.000

NEEM VOOR MEER INFORMATIE EEN KIJKJE OP

<http://www.popakademie.de/>

PROJECT
2

HET CENTRUM VOOR NANOGEZONDHEID (CENTRE FOR NANOHEALTH, CNH) VAN DE UNIVERSITEIT VAN SWANSEA (VK)

In het CNH werken de academische wereld, de privésector en de nationale gezondheidsdienst (*National Health Service, NHS*) samen om nanotechnologie te gebruiken bij de opsporing van ziekten en de zoektocht naar de juiste behandelingen.

Een sector in volle bloei

De zaken gaan goed in het CNH in Swansea. Het centrum neemt steeds meer apparatuur in ontvangst en het personeelsbestand groeit. Momenteel wacht het centrum op de oplevering van een eigen gebouw op de campus van de universiteit van Swansea, voorzien voor eind 2011. Ondertussen werkt het team onverschrokken verder op de tijdelijke sites aan de universiteit.

In het tweede jaar van het vijfjarige plan is het CNH helemaal op koers met zijn bedrijfsfocus en projectportfolio. De kwaliteit van de apparatuur is erop vooruit gegaan en het personeel werkt samen met heel wat verschillende bedrijven en onderzoekscentra aan de ontwikkeling van een klantenbestand. Intussen zijn verschillende biomedische centra een samenwerking aangegaan met het CNH om nieuwe producten en processen te ontwikkelen en te testen. Ook plaatselijke bedrijven zijn op de kar gesprongen en sommige zijn zelfs naar Swansea verhuisd om voordeel te putten uit de diensten van het CNH. Klanten worden ook in contact gebracht met het CNH via International Business Wales, een organisatie die ondersteuning biedt aan bedrijven.

EU-financiering wordt een werkbaar concept

De financiering van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) is fundamenteel gebleken voor de werkzaamheden van het centrum. Directeur Tim Claypole geeft dan ook onmiddellijk toe dat de toekomstige rendabiliteit en reputatie van het bedrijf ook te danken zijn aan de steun van de EU. De Europese bureaucratie mag dan een negatieve eerste indruk maken, het is een noodzakelijk kwaad voor wie resultaten wil behalen. Het kan best frustrerend en tijdrovend zijn om elke dag bedrijfsgegevens te verzamelen van klanten en het is een serieuze last voor een wetenschappelijk team dat maar al te graag verder werkt aan nieuwe ontwikkelingen. De klanten moeten immers heel wat informatie verschaffen vooraleer ze officieel geregistreerd kunnen worden als deelnemers aan een CNH-project, bijvoorbeeld omzet, het aantal werknemers en de overheidsfinanciering die het bedrijf ontvangt, een erg belangrijk gegeven. Deze cijfers worden zelden door eenzelfde persoon geleverd. Elk bedrijf heeft immers een eigen methode voor gegevensverzameling en hier kunnen verschillende personen verantwoordelijk voor zijn. Nog een probleem is het schijnbare gebrek aan consequentie tussen de opgevraagde gegevens. Als je hebt bepaald dat een klant een gelijkemansbeleid hanteert, waarom heb je dan nog gegevens nodig over het geslacht en de leeftijd van de werknemers?

EU-netwerken openen nieuwe perspectieven

Met het oog op de toekomst is het echter wel nuttig dat het centrum beschikt over bedrijfsgegevens rond nieuwe projecten, omzet en rendabiliteit. Dat is immers reclame voor het CNH, maakt het centrum competitiever en trekt klanten aan. Elk kwartaal vinden er projectvergaderingen plaats met het Europese financieringsbureau in Wales (*Wales European Funding Office, WEFO*) dat de gegevens voor de Europese Commissie verzamelt. Deze bijeenkomsten zorgen ervoor dat de rapportering tijdig wordt verzorgd en garanderen dat de fondsen regelmatig blijven toestromen. "Eenmaal de rapporteringstructuur opgezet is, wordt onze taak een stuk gemakkelijker. Het is ook een hele geruststelling dat het WEFO tevreden is met de projecten en de procedures," zegt Claypole.

De EU-financiering opent ook nieuwe perspectieven voor samenwerking aan onderzoeksprojecten die deel uitmaken van het Europese Kaderprogramma. Conferenties georganiseerd door de EU en het CORDIS-netwerk zijn ideale instrumenten om na te gaan wie je collega's zijn, wat ze doen en waar ze zich bevinden.

Bedrijfskansen krijg je niet zomaar voorgeschoteld op een gouden dienblad, maar grondig netwerken met wetenschappers in andere lidstaten is fundamenteel om de projecten van morgen op de kop te tikken en om steeds contacten te onderhouden met collega's in heel Europa. Claypole is optimistisch over de toekomst van het CNH op Europees niveau: "We zijn er helemaal klaar voor, met onze apparatuur en expertise, en we zijn actief op zoek naar potentiële onderzoekspartners in het buitenland."

Interessante weetjes

In het kader van de convergentiedoelstelling wordt iets meer dan € 21 miljoen geïnvesteerd in het CNH. Deze financiering ging van start in 2009, voor een periode van vijf jaar.

NEEM VOOR MEER INFORMATIE EEN KIJKJE OP
<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

IDEEËN DELEN, RESULTATEN DELEN

Winnaars van de 'RegioStars Awards' bekendgemaakt

De winnaars van de 'RegioStars Awards 2010' voor de meest vernieuwende regionale projecten in Europa zijn bekend: zes projecten – uit België, Duitsland, Frankrijk, Litouwen (2 prijzen) en Zweden – vielen in de prijzen. De winnaars werden aangekondigd op 20 mei 2010 tijdens een prijsuitreiking in Brussel die werd bijgewoond door Johannes Hahn, Europees commissaris voor Regionaal beleid.

Dit jaar vielen er zes prijzen te winnen: twee 'CityStar'-prijzen, drie prijzen voor ICT-projecten en een voor informatie en communicatie. De winnende projecten zijn de transformatie van een voormalige mijnsite in een centrum voor innoverende bedrijven in Genk, België; een microfinancieringsinstituut voor migrantenvrouwen in Zweden; een project dat de computervaardigheden verbetert in Litouwen; de ontwikkeling van een toestel voor telegeneeskunde voor ambulante behandelingen in Brandenburg, Duitsland; de uitbreiding van de breedbanddekking in Auvergne, Frankrijk; en ten slotte de officiële website van de EU-structuurfondsen in Litouwen.

De winnaars namen stervormige kristallen trofeeën en een projectvideo in ontvangst. Informatie over de 24 finalisten, de selectiecriteria en de leden van de jury vindt u op:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/regiostars_en.cfm

De categorieën voor de 'RegioStars Awards 2011' werden in januari 2010 aangekondigd. Aanvragen voor deelname kunnen ingediend worden tot en met 16 juli 2010.

MEER INFORMATIE VIDEO'S BESCHIKBAAR OP:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/video/regiostars2010/genk_fr.wmv

Breedbandinternet in Auvergne, Frankrijk

C-Mine, Genk, België

Nieuw bedrijfsmodel voor de ambulante behandeling van patiënten, Brandenburg, Duitsland

Basiscomputervaardigheden voor een Litouwse e-burger, Litouwen

Microfinancieringsinstituut, Oost-Midden Zweden

JAARLIJKSE CONFERENTIE VAN HET URBACT-PROGRAMMA VAN 30 NOVEMBER TOT 1 DECEMBER 2010 IN LUIK (BELGIË)

Deze jaarlijkse conferentie brengt de belangrijkste spelers samen van de 300 URBACT-steden en -partners: verkozen vertegenwoordigers, technici, vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld, van de lidstaten en de Europese Commissie, experts en personen die interactieve en concrete debatten willen bijwonen over fundamentele uitdagingen voor de steden.

Dit jaar worden de resultaten van de studie 'Cities' responses to the crisis' gepresenteerd en besproken, die nagaat hoe steden omgaan met de economische crisis.

**8th European Week of Regions and Cities
Brussels**
4 - 7 October 2010

Europa 2020: concurrentievermogen, samenwerking en cohesie voor alle regio's

De achtste Europese week van regio's en steden – OPEN DAGEN, die jaarlijks wordt georganiseerd sinds 2003, vindt dit jaar plaats van 4 tot 7 oktober. Dit belangrijke evenement wordt gezamenlijk georganiseerd door het directoraat-generaal Regionaal beleid van de Europese Commissie (DG REGIO) en het Comité van de regio's (CvdR). Het omvat meer dan 100 conferenties en seminars in Brussel.

De OPEN DAGEN zijn echter niet beperkt tot Brussel. Partners organiseren immers 260 plaatselijke evenementen in heel Europa. Er wordt verwacht dat er in totaal meer dan 6.000 mensen zullen deelnemen aan het initiatief, waaronder vertegenwoordigers van lokale, regionale en nationale autoriteiten, en EU-ambtenaren, academici en journalisten.

Concurrentievermogen, samenwerking en cohesie

In lijn met de nieuwe strategie van de EU, Europa 2020, en debatten over de toekomst van het Europese cohesiebeleid na 2013, zullen de OPEN DAGEN dit jaar focussen op drie kernthema's: concurrentievermogen, samenwerking en cohesie.

- Seminars rond concurrentievermogen zullen de regionale dimensie benadrukken van innovatie, ontwikkeling en groene economische groei.
- Workshops over samenwerking zullen de nadruk leggen op territoriale en grensoverschrijdende samenwerking, de Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS) en het potentieel van macroregio's als toekomstig instrument voor regionale samenwerking.
- Ten slotte zal een reeks evenementen rond cohesie de concepten 'territoriale' en 'sociale' cohesie uitdiepen. Er zal bovendien nagedacht worden over initiatieven om verschillende beleidslijnen op lokaal niveau beter te integreren.

De workshops focussen op:

- De plaats van jongeren, migranten en senioren in de steden van vandaag en morgen, en de meerwaarde van een duurzaam en geïntegreerd stedelijk beleid bij het aanpakken van deze problemen;
- De sleutel tot succes voor kleine en middelgrote steden;
- Duurzaamheid, energie-efficiëntie en financiële keuzes;
- Tussentijdse evaluatie van URBACT. Hoe kan de lokale impact van transnationale uitwisselingen worden vergroot?

Registreren is mogelijk vanaf september op www.urbact.eu

Neem voor meer informatie contact op met de communicatieafdeling van URBACT op het nummer 00 33 (0)1 4917 4581.

Mogelijkheden tot netwerken

Naast de seminars en workshops bieden de OPEN DAGEN ook veel kansen tot een informelere uitwisseling van meningen. In de 'Meeting Place' in het Comité van de Regio's bijvoorbeeld, kunnen de deelnemers aan het evenement informeel samenkomen en netwerken. Daar vinden bovendien heel wat tentoonstellingen plaats waar de partners hun projecten in de kijker kunnen zetten, beste praktijken kunnen illustreren en publiek-private partnerschappen kunnen voorstellen rond thema's als regionale groene economie, duurzame groene oplossingen en territoriale samenwerking.

De OPEN DAGEN-universiteit brengt topacademici en onderzoekers samen en illustreert de academische visie op regionale ontwikkeling en het Europese cohesiebeleid. Bovendien geeft ze aanleiding tot verdere debatten. Ten slotte zal er ook dit jaar een podium opgetrokken worden aan de hoofdingang van het hoofdgebouw van de Europese Commissie waar regio's op een creatievere wijze hun beste praktijken kunnen voorstellen, bijvoorbeeld via muziek, dans en theatervoorstellingen.

Regionaal beleid in de kijker

De Europese week van regio's en steden – OPEN DAGEN is sinds de eerste editie in 2003 snel uitgegroeid tot het jaarlijkse hoogtepunt voor het regionale beleid, met een groeiend aantal deelnemers. Dit jaar hebben 245 regio's en steden uit 34 landen zich geregistreerd als partners voor het evenement – meer dan ooit tevoren. Het gigantische succes van dit initiatief werd onlangs ook erkend tijdens een prijsuitreiking in het kader van 'Brussels Meetings Week', een conferentie voor experts in de vergadersector uit heel Europa.

OPEN DAGEN 2009 werd bekroond voor zijn innovatie en voor het nationale en internationale prestige dat het Brussel heeft gegeven. Het evenement kreeg de titel 'Beste evenement van 2009' in de categorie 'verenigingen en institutionele vergaderingen' – een reden des te meer om ook dit jaar de OPEN DAGEN om te toveren tot een groot succes.

Op de website van de OPEN DAGEN vindt u het goedgekeurde programma en kunt u zich registreren:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2010/index.cfm?nmenu=1&sub=100

DATA	EVENEMENT	PLAATS
23–24 september (te bevestigen)	De integratie van de Roma: van gegevensverzameling en evaluatie tot evidence-based beleid http://ec.europa.eu/regional_policy/	Brussel (BE)
23–24 september	11de Baltisch Economisch Forum – ‘De Baltische Zee-strategie van de EU voor een competitieve regio’ http://www.conferences.lv/	Riga (LV)
4–7 oktober	Open Dagen – Achtste Europese week van regio’s en steden – ‘Doelstelling 2020: concurrentievermogen, samenwerking en cohesie voor alle regio’s’ http://www.opendays.europa.eu/	Brussel (BE)
13–14 oktober	Jaarlijks forum Baltische Zee-strategie van de EU http://www.bsssc.com/news.asp?id=8657&pid=79&sid=79	Tallinn (EE)
Oktober - november	Instrumenten voor microfinanciering http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brussel (BE)
18–19 november	Conferentie JESSICA en JEREMIE http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brussel (BE)
30 november – 1 december	Jaarlijkse conferentie van het URBACT-programma	Luik (BE)
31 januari 2011 – 1 februari 2011 (te bevestigen)	Vijfde Europese cohesieforum	Brussel (BE)

Meer informatie over deze evenementen vindt u in de rubriek Agenda van onze Inforegio-website
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/

In een van de volgende nummers van Panorama willen we nagaan hoe de mondiale economische crisis die in 2008 begon inherente structurele zwaktes heeft blootgelegd in vele Europese landen en regio’s, ongeacht hun economische en sociale ontwikkelingsniveau.

We willen verschillende initiatieven onder de loep nemen die in het kader van het Europese cohesiebeleid werden gelanceerd. Panorama is op zoek naar bijdragen en voorbeelden van dergelijke projecten.

Wilt u interessante acties rond dit thema met ons delen, hebt u vragen of opmerkingen over dit onderwerp of over andere aspecten van het regionale beleid? Aarzel dan niet contact met ons op te nemen via

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-034-NL-C

ISSN 1725-8146

© Europese Unie, 2010
Overneming met bronvermelding toegestaan.

Publicatiebureau

Europese Commissie, Directoraat-generaal Regionaal beleid
Eenheid B.1 — Communicatie, informatie en betrekkingen met andere landen
Raphaël Goulet
Tervurenlaan 41, B-1040 Brussel
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_nl.htm